

№11-12 (1202)
2023

ISSN 2225-8043

Тоҷикистон

2024

*Соли Ҳав
муборак!*

ТОЧИКИСТОН

Маҷаллаи ҷамъиятиву сиёсӣ
ва иҷтимоиву фарҳангӣ

Оғози нашр: соли 1956
№11-12 2023 (1202)

МУАССИСОН:
ВАЗОРАТИ ФАРҲАНГИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ВА ҲАЙАТИ ЭҶОДИИ МАҶАЛЛА

САРМУҲАРИИР
Ҷумъа МИРЗО

ҲАЙАТИ МУШОВАРА
Зулфия ДАВЛАТЗОДА
Эмомалӣ НАСРИДДИНЗОДА
Давлат САФАРЗОДА

ҲАЙАТИ ТАҲРИРИЯ
Ноҳиди ФОЗИЛ
Нуриддин ЗАЙДУЛЛОЕВ
Малика ОДИНАЕВА
Маҳина САИДМУРОДОВА

НИШОНӢ
734018, ш. Душанбе, кӯчаи Неъмат Қарабоев, 17а.
Тел.: (+992) 233-64-51, 905-75-65-25.
Почтаи электронӣ: md.tojikiston@mail.ru

Ба ҷоп 12.12.2023 имзо шуд. Қоғози ҷилодор.
Ҷопи офсетӣ. Андоза 60x84¹/₈. Ҷузъи ҷопӣ 4,5.
Адади нашр 1216 нусха.

Дар матбааи
ҶДММ «Истиқлол 2019»
ҷоп шудааст.

Маҷалла 15 январи соли 2021 дар
Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон,
таҳти №1/10, ба қайд гирифта шудааст.

Суратхисоб: 20202972754100102000
Қор/смет: 20402972316264
БИК: 350101626. ИНН: 010005339
Шӯъбаи 02 “Амонатбанк”, ш. Душанбе.
Индекси обуна: 77670.

“Тоҷикистон” на бо ҳамаи андешаҳои муаллифон
мувофиқ буда, ба хотири риояи ғуноғунандешӣ ақоиди
мухталофро ҷоп мекунад. Масъулияти саҳеҳии рақамҳо
ва санаду иқтибосҳо ба зиммаи муаллифон аст.

Нашри матолиби “Тоҷикистон” танҳо бо ризоияти
хаттии идораи он имкон дорад.

Ҳаҷми таълифот набояд аз 6 саҳифаи компютерӣ (ҳар-
фи 11-и Arial Tj ва Times New Roman Tj) зиёд бошад.
Дастхату аксҳо баргардонда намешаванд.

Дар шумора хабару ақсу гузоришҳо аз www.president.
tj, АМИТ «Ховар», сомонии Internet, муаллифон ва бой-
гонии маҷалла истифода шудаанд.

ПЕШДОМАНИ КОВА

Агар зи Кова ҳамон пешдоманаш кам шуд,
Ба осмони Ватан сар кашиду парчам шуд.

Ҳамон дирафш, ки худ хунбаҳои инсон буд,
Замони нобуди Заҳхоку душморон буд.

Ҳамеша миллати ман сарфароз парчам дошт,
Ҷилои рӯшани хуршедсон ба олам дошт.

Уқоб буд намои дирафши меҳани ман,
Уқобвор пар афшонд рӯйи кӯҳу даман.

Бар рӯйи парчами мо сангҳои қиммат буд,
Ки ҳар як арзиши як шаҳру як вилоят буд.

Араб шикаст маро, турк хонаамро сӯхт,
Бурид хоки марову канори хокаш дӯхт.

Вале забони маро аз даҳони ман нагирифт,
Раҳи даҳони маро аз забони ман нагирифт.

Забони ман ба даҳон буду парчамам ба миён,
Чи рӯзҳои сиёҳе гузашт аз сарамон.

Ватан шудем, валекин ба рӯйи парчами мо,
Нишонаҳои ғарибе буданд ҷилванамо.

Нишони миллати мо рӯйи ин матоъ набуд,
Ки нух маротиба тарҳаш кашидаанду нашуд.

Ба рӯйи парчами мо ахтари Каён зебад,
На досу болға, бал тоҷи хусравон зебад.

Намои миллати мо ҳаст тоҷу таҳти баланд,
Ки парчамаш бикунад асли мо ба ҳам пайванд.
Муҳриддин САБУРӢ

МУЛОҚОТУ МУЗОКИРОТИ САТҲИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ВА ҶУМҲУРИИ ИСЛОМИИ ЭРОН

8 ноябр дар Қасри миллат дар доираи сафари расмӣ Президенти Ҷумҳурии Исломии Эрон ба Ҷумҳурии Тоҷикистон музокироти сатҳи олии ду давлат баргузор гардид.

Дидору гуфтугӯҳо аз мулоқоти хоссаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Президенти Ҷумҳурии Исломии Эрон муҳтарам Сайид Иброҳим Раисӣ оғоз гардида, бо иштироки ҳайатҳои расмӣ ҷонибҳо идома ёфтанд.

Дар доираи барномаи сафар зимни мулоқоту гуфтушунидҳо, ки дар фазои ҳусни тафохум баргузор гардиданд, доираи васеи масъалаҳои мубрами муносибат ва ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Эрон мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Изҳори боварӣ шуд, ки муштаракоти зиёди таърихиву фарҳангии ду мардуми бародар минбаъд низ барои таҳкими фазои ҳусни тафохум, эътимод ва эҳтироми ҳамдигарӣ дар муносибатҳои дӯстӣ ва ҳамкориҳои судманд заминаи мусоид хоҳанд гузошт.

Ҷонибҳо аз фазои созанда ва тамоюли мусбати муносибатҳои ду давлат ва тавсеаи муҳтавои онҳо изҳори қаноатмандӣ намуданд.

Дар ин зимн мавҷудияти имконоти фаровони Тоҷикистон ва Эрон барои густариш ва рушду таҳкими минбаъдаи робитаҳои ҳамкорӣ дар соҳаҳои гуногун мавриди таъкид қарор гирифт.

Бо назардошти аҳамият ва нақши муколамаи сиёсии сатҳҳои олӣ ва баланд дар раванди густариши ҳамкориҳои гуногунчанба аз идомаи пурсамар ва мунтазами он ҷонибдорӣ гардид. Дар баробари ин бештар ғаёли гардонидани абзорҳои дучониба, иҷрои фарогири санадҳои ҳамкорӣ ва мувофиқаҳои гуногунсатҳ дар ҷодаи дастрасӣ ба ҳадафҳои волеи ҷавобгӯ ба манфиатҳои мардумони Тоҷикистон ва Эрон шартӣ муҳим доништа шуд.

Пешвои миллат тавсеаи равобити байнипарлумонӣ ва фаъолияти босамари гурӯҳҳои дӯстии

Ахбори расмӣ

ин ниҳодҳоро аз ҷумлаи омилҳои муҳими рушди муносибатҳо арзёбӣ намуданд.

Идомаи ҳамкорӣ дар бахши энергетика, аз ҷумла бунёди неругоҳҳои барқи обиву офтобӣ дар қаламрави Тоҷикистон аз самтҳои ояндадори ҳамкориҳои ҷонибҳо арзёбӣ шуд.

Ҷонибҳо аз татбиқи тарҳҳои нақлиётиву коммуникатсионӣ, ки ду давлатро бо ҳам ва бо шабакаҳои байналмилалӣ мепайванданд, истиқбол намуда, истифодаи зарфияти транзитии ҳамдигарро барои тавсеаи ҳамкориҳои иқтисодиву тичоратӣ ба нафъи ду давлат донистанд.

ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БО ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ЎЗБЕКИСТОН ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ МУЛОҚОТ НАМУДАНД

9 ноябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Тошканд дар ҳошияи саммити 16-уми Созмони ҳамкориҳои иқтисодӣ (СҲИ) бо Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон муҳтарам Шавкат Мирзиёев мулоқот намуданд.

Ҷонибҳо зимни мулоқот масоили рушду густариши ҳамкориро дар соҳаҳои сиёсӣ, тичоратӣ иқтисодӣ, саноат, энергетика ва фарҳангию гуманитарӣ муҳокима намуданд.

Изҳори умед шуд, ки ташрифи давлатии Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки соли оянда дар назар аст, ба инкишофи минбаъдаи робитаҳои ду давлат ва ба сатҳи иттифокӣ баровардани муносибатҳои Тоҷикистон ва Ўзбекистон мусоидати муассир хоҳад намуд.

Ҷонибҳо барои дар доираи ин сафар баргузор намудани силсилаи чорабиниҳо, аз қабилӣ форуми тичоратӣ иқтисодӣ ва сармоягузорӣ, форуми олимони, ҷавонон, мулоқоти занони пешсаф, шомӣ

дӯстӣ, намоиши муштаракӣ маҳсулот ва чорабиниҳои варзишӣ ба мувофиқа расиданд.

Зимни суҳбат Сарони давлатҳо ҳамчунин оид ба дигар масъалаҳои мавриди таваҷҷуҳ гуфтугӯӣ судманд анҷом доданд.

ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ҶАМЪОМАДИ ТАНТАНАВӢ БА МУНОСИБАТИ РӮЗИ МИЛИТСИЯИ ТОҶИК ИШТИРОК НАМУДАНД

10 ноябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе муҳтарам Рустами Эмомалӣ дар паради ҳарбии ҷузъу томҳои Вазорати қорҳои дохилӣ ба муносибати Рӯзи милитсияи тоҷик иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Баъди иҷрои Суруди миллӣ аз ҷониби иштирокиёни паради низомӣ Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон суҳанронӣ намуда, қулли қормандони мақомоти қорҳои дохилии мамлакат ва ҳозиринро ба ифтихори ҷашни касбиашон — Рӯзи милитсияи тоҷик самимона табрик намуданд.

Таъкид гардид, ки қормандони мақомоти қорҳои дохилӣ ва ҳайати шахсии Қўшунҳои дохилӣ дар солҳои бисёр душвору ҳассоси таърихи навини халқи тоҷик яққо бо дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои ҳарбӣ барои барқарорсозии ҳокимияти конституционӣ, таъмин намудани суботи оромӣ, ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бо ҷинояткорӣ саҳми таърихӣ гузоштанд.

Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо қаноатмандӣ изҳор доштанд, ки қормандони ин ниҳоди бонуфузи ҳифзи ҳуқуқ бо ҳисси баланди масъулиятшиносӣ ва ватандӯстиву ватанпарастӣ аз огози расидан ба истиқлолу озодӣ ҳимояи ин неъматӣ гаронбаҳои давлату миллат, яъне вазифаи муқаддаси ҳудро сарбаландона иҷро намуда истодаанд.

ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР САММИТИ МУШТАРАКИ ИЗТИРОРИИ АРАБИЮ ИСЛОМӢ ИШТИРОК НАМУДАНД

11 ноябр дар пойтахти Подшоҳии Арабистони Саудӣ – шаҳри Риёз Саммити муштаракӣ изтирории арабию исломӣ баргузор гардид, ки дар қори он Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

САФАРИ ҚОРИИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА ВИЛОЯТИ СУҒД

14 ноябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади шиносӣ бо вазъи иқтисодӣ иҷтимоӣ вилоят, ифтиҳои яққанд иншооти соҳаҳои гуногун ва суҳбату мулоқот бо сокинон бо сафари қорӣ ба вилояти Суғд ташириф оварданд.

Зимни сафари қорӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз рӯйи муҷассамаи академик Бобочон Ғафуров парда бардоштанд.

Муҷассамаи Қаҳрамони Тоҷикистон, ки дар саҳни Осорхонаи ҷумҳуриявӣ академик Бобочон Ғафуров қомат афростааст, аз масолеҳи хушсифат бо санъати баланд сохта шудааст. Таҳпояи муҷассама 2,6 метр буда, баландии ҳуди муҷассама 4,2 метрро ташкил медиҳад. Дар тарафи ҷапи муҷассама шохасари мондагор – “Тоҷикон” ҷой дода шудааст, ки бешубҳа, аз муҳимияту арзиши қарони ин офарида башорат медиҳад. Барои зебузинат додани таҳпояи муҷассама сангҳои орошии баландсифат бо истифода аз услуби ҳоси меъморӣ истифода гардидаанд. Инчунин Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бинои Осорхонаи ҷумҳуриявӣ академик Бобочон Ғафуровро пас аз таъмиру навсозӣ мав-

риди баҳрабардорӣ қарор дода, бо ғаёлияти он шинос гардиданд.

МУЛОҚОТУ МУЗОКИРОТИ САТҲИ ОЛИИ ТОҶИКИСТОНУ РУСИЯ

21 ноябр дар доираи сафари расмӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Федератсияи Русия дар Қасри Кремл мулоқоту музокироти сатҳи олии Тоҷикистону Русия баргузор шуд.

Зимни музокирот сарони ду давлат дар доираи мулоқоти хосса ва бо иштироки ҳайатҳои ҷонибҳо дар фазои дӯстона ва ҳусни тафохум, ки хоси муносибатҳои байнидавлатии ду кишвар мебошад, маҷмӯи васеи масъалаҳои ҳамкории дутарафаро муҳокима намуданд.

Сарони давлатҳо ҷанбаҳои кунунии шарикӣ стратегӣ ҷонибҳо, аз ҷумла масъалаҳои ҳамкорӣ дар бахшҳои иқтисодиву тиҷоратӣ, фарҳангию гуманитарӣ, инчунин дар соҳаи амниятро баррасӣ намуданд.

Ҳамчунин оид ба доираи васеи масъалаҳои дорои хусусияти минтақавӣ ва байналмилалӣ муҳолилаи афкор анҷом дода шуд.

Зимни музокирот Пешвои миллат зикр намуноданд, ки сафари мазкурро ҳамчун қадами муҳим дар роҳи тавсеаи минбаъдаи шарикӣ стратегӣ ва ҳампаймонӣ ду давлат мешуморанд ва ба он ишора намуданд, ки ҳамкории Тоҷикистону Русия имрӯз дар тамоми соҳаҳои манфиатҳои тарафайн дорои ҷараёни устувор мебошад.

Таъкид гардид, ки соли раво барои ҳар ду давлат соли ҷашнӣ ба ҳисоб меравад. 30 сол қабл Шартномаи дӯстӣ, ҳамкорӣ ва ёрии байниҳамдигарӣ ба имзо расида буд. Ба сатҳи расидаи ҳамёри баҳои баланд дода шуд.

Дар музокирот масъалаҳои ҳамкории энергетикӣ, инчунин ҳамкории саноатӣ бо тавачҷуҳ ба саноати металлургӣ, кӯҳӣ, нассочӣ, ҳӯрокворӣ ва дорусозӣ мавқеи муҳимро ишғол намуданд.

Бояд зикр намуд, ки бо дарназардошти захираҳои бузурги гидроэнергетикӣ давлати мо айнаи ҳол энергетикаи «сабз»-ро ғаёлона рушд медиҳад.

Тоҷикистон дорои 13 ҳазор пирах мебошад, ки 60 дарсади захираҳои оби Осиёи Марказиро ташаккул медиҳанд.

Мамлакатаи мо дар ҷаҳон аз ҷиҳати захираҳои умумии манбаҳои гидроэнергетикӣ дар ҷойи ҳаштум ва аз ҷиҳати ҳиссаи хоси он ба сари ҳар як нафар аҳоли дар ҷойи дуюм қарор дорад.

Имрӯз Тоҷикистон 98 дарсади нури барқи ҳудро дар нуругоҳҳои барқи обӣ, яъне аз манбаҳои барқароршавандаи «энергияи сабз» истехсол намунода, аз рӯи ин нишондод дар ҷаҳон ҷойи шашумро ишғол менамояд.

Таъкид карда шуд, ки Тоҷикистон азм дорад иқтисодии истехсоли энергияи тозаро ҳамчун заминаи калидии пешбурди «иқтисоди сабз» дучанд намояд.

Ҷонибҳо ба мувофиқа расиданд, ки соҳаи кишоварзӣ самти дигари дурнамодори ҳамкорӣ мебошад.

Барои густариши содироти маҳсулоти кишоварзӣ аз ҷиҳати экологӣ тозаи Тоҷикистон ба Русия изҳори омодагӣ карда шуд.

Гуфтугӯ ҳамчунин доир ба имкониятҳои васеи ҳамкорӣ дар соҳаи сайёҳӣ анҷом дода шуд.

Тамоюли тавачҷуҳи сайёҳии рус ба Тоҷикистон ва мутаносибан афзоиши шумораи онҳо таъкид гардид.

Аз натиҷаҳои баланди ҳамкории гуманитарӣ, ки дар ҳоли болораӣ қарор доранд, изҳори қаноатмандӣ карда шуд.

Соли гузашта дар моҳи октябр Рӯзҳои фарҳанги Тоҷикистон дар Русия бомуваффақият доир гардида, тобистони имсол дар шаҳрҳои Тоҷикистон Рӯзҳои фарҳанги Русия баргузор шуданд.

Дар музокирот ба омӯзиши забони русӣ, ки дар Тоҷикистон ба он тибқи Конститутсия мақоми забони муоширати байни миллатҳо дода шудааст, тавачҷуҳи хосса зоҳир карда шуд.

Бояд зикр кард, ки омӯзиши забони русӣ дар Тоҷикистон дар тамоми зинаҳои низоми маориф шуруъ аз кӯдакистон дар беш аз чор ҳазор муассисаи таълимӣ ба таври ҳатмӣ амалӣ карда мешавад.

Ба густариши таҷрибаи фиристодани омӯзгорони рус ба Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯби лоиҳаи «Муаллими рус дар хориҷа», ки дар доираи он ҳоло дар давлати мо 72 омӯзгор фаъолият дорад, изҳори ҷонибдорӣ баён карда шуд.

Сарони давлатҳо ба рушд ва таҳкими робитаҳои байниминтақавӣ аҳамияти бузург зоҳир намуданд.

Зиёда аз 80 субъекти федералӣ ва хоҷагидорӣи Русия имрӯз бо Тоҷикистон ҳамкорӣ менамоянд.

МУЛОҚОТИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БО ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ БЕЛАРУС

22 ноябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар доираи сафари корӣ ба шаҳри Минск бо Президенти Ҷумҳурии Беларус муҳтарам Александр Лукашенко мулоқот намуданд.

Дар ҷараёни мулоқот роҳбарони ду давлат вазъи кунунӣ ва дурнамои рушди муносибатҳои байнидавлатии Тоҷикистон ва Беларусро дар соҳаҳои мавриди таваҷҷуҳ баррасӣ намуданд.

Аз ҷараёни мусбати муносибатҳои байнидавлатии Тоҷикистон ва Беларус, рушди устувори шарикӣи стратегӣи ду давлат дар соҳаҳои сиёсӣ, тичоратӣи иқтисодӣ, илмӣи техникӣ, фарҳангӣи башардӯстона ва дигар соҳаҳои изҳори қаноатмандӣ карда шуда, ҳамкории тичоратӣи иқтисодӣи байнидавлатӣ аз ҷумлаи самтҳои

афзалиятнок дар муносибатҳои дучониба арзёбӣ гардид.

Дар ин зимн Сарвари давлати Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷонибдорӣи худро аз фаъол гардонидани кор дар самти афзоиши ҳаҷми гардиши молу маҳсулот байни Тоҷикистону Беларус тавассути ташкили робитаҳои нави кооператсионӣ, татбиқи лоиҳаҳо ва барномаҳои муштаракӣ барои тарафҳо судманд изҳор намуданд.

Ба фаъолияти Комиссияи байниҳукумати Тоҷикистон ва Беларус оид ба ҳамкории тичоратӣи иқтисодӣ баҳои мусбат дода шуда, бехтаршавӣи фаъолияти Шурои кории Тоҷикистон ва Беларус таъкид гардид.

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аҳамияти таъсиси гурӯҳи муштаракӣи кориро доир ба рушди ҳамкорӣ дар баҳши сармоягузорӣ, ки ҷаласаи якуми он моҳи феввали соли равон баргузор гардид, таъкид намуданд.

Ҷонибҳо аҳамияти рушди робитаҳои фарҳангӣи гуманитарӣ, аз ҷумла ҳамкорӣ дар соҳаи илму маорифро махсус таъкид намуданд.

Доир ба андешидани тадбирҳои муштаракӣи ҷиҳати ғайӣ гардонидани муносибатҳои ҳамкории ду давлат бо мӯҳтавои нави амалӣ изҳори омодагӣ карда шуд.

Дар мулоқот ҷонибҳо инчунин оид ба мушкилоти байналмилалӣ ва минтақавӣ табодули назар анҷом доданд.

ИШТИРОКИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ҶАЛАСАИ НАВБАТИИ ШУРОИ АМНИЯТИ ДАСТҶАМЪИИ СААД

23 ноябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Минск Ҷумҳурии Беларус дар ҷаласаи навбатии Шурои

амнияти дастҷамъии Созмони Аҳдномаи амнияти дастҷамъӣ иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Дар чаласа бо дарназардошти вазъ дар минтақаҳои СААД ва ҷаҳон масоили афзоиши хатару таҳдидҳои минтақавию байналмилалӣ, мушкилоти рӯзмарраи амниятӣ бехатарӣ дар минтақаи ҷаҳон, самтҳои афзалиятноки фаъолияти СААД ва таҳкими ҳамкориҳои байнидавлатии кишварҳои аъзо дар доираи Созмон ҷиҳати ба таъмини амниятӣ бехатарӣ мавриди баррасӣ қарор дода шуд.

Доир ба рӯномаи ҷорӣ масъалаҳои СААД, роҳҳои пурзӯр намудани муқовимат ба хатару таҳдидҳои ҷаҳонӣ муосир, тадбирҳои муштараки самарабахши мақсаднок дар мубориза бо терроризми байналмилалӣ ва экстремизм, мубодилаи ғайриқонунии маводи муҳаддир ва силоҳ, киберҷинойтҳо ва дигар зухуроти номатлуби ҷинойткорӣ фаромилӣ мубодилаи афкор карда шуд.

МУЛОҚОТИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БО ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ОЗАРБҶЙЧОН

24 ноябр Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳошияи Саммити Барномаи махсуси СММ барои иқтисодиёти Осиёи Марказӣ (СПЕКА) дар шаҳри Боку бо Президенти Ҷумҳурии Озарбӣйчон муҳтарам Илҳом Алиев мулоқот доир намуданд.

Пешвои миллат, аз ҷумла таъкид намуданд, ки мо ба муносибатҳои бозғаймодӣ байни Тоҷикистон ва Озарбӣйчон дар ҳамаи самтҳо баҳон баланд медиҳем.

Таъкид карда шуд, ки соли равон сарфи назар аз тамоюлоти бухронӣ дар низоми равобити байналмилалӣ барои муносибатҳои дучонибаи мо хеле бобарор буд.

Роҳбари давлат тазаккур доданд, ки яке аз падидаҳои муҳими он – сафари давлатии муҳтарам Илҳом Алиев ба Ҷумҳурии Тоҷикистон буд.

Дар натиҷаи ташрифи Президенти Ҷумҳурии Озарбӣйчон ба давлати мо ҷонибҳо бастаи муҳим-

ми санадҳои байниҳукуматию байнисоҳавиро ба имзо расониданд, ки муносибатҳои дучонибаро бо муҳтавои сифатан нав ғанӣ гардонид.

Дар ин замина, таъкид гардид, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Барномаи ҷорабинӣҳо оид ба татбиқи амалии тавофуқномаҳои бадастомадаро қабул намуд.

Зимни вохӯрӣ масъалаҳои ҳалталаби минтақа-вӣ байналмилалӣ низ мавриди гуфтушунид қарор гирифтанд.

ИШТИРОКИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР САММИТИ БАРНОМАИ МАХСУСИ СММ БАРОИ ИҚТИСОДИЁТИ ОСИЁИ МАРКАЗӢ

24 ноябр дар шаҳри Боку – пойтахти Ҷумҳурии Озарбӣйчон Саммити Барномаи махсуси СММ барои иқтисодиёти Осиёи Марказӣ (СПЕКА) баргузор гардид.

Дар қори Саммит Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Дар оғози суҳанронӣ Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Президенти Ҷумҳурии Озарбӣйчон муҳтарам Илҳом Алиев барои дар сатҳи баланд доир намудани Саммит ва меҳмоннавозии гарм ибрози миннатдорӣ намуда, ҳамзамон Озарбӣйчони бародарро бо мизбонии муваффақона дар СПЕКА муборакбод гуфтанд.

Роҳбари давлат таъкид намуданд, ки Тоҷикистон ба таҳкими ҳамкориҳои барои ҷонибҳо судманд дар ҷаҳорҷӯи СПЕКА аҳамияти хосса медиҳад.

Дар робита ба ин иброз гардид, ки тақрибан 30 ғоизи гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба давлатҳои аъзои СПЕКА рост меояд.

Бештари кишварҳои иштирокчи СПЕКА дар байни шарикони тичоративу иқтисодии ҷумҳурӣ мавқеи пешсафро ишғол намуда, гардиши савдои хориҷии Тоҷикистон бо кишварҳои СПЕКА соли гузашта 24 дарсад афзоиш ёфтааст.

Иброз гардид, ки давлатҳои аъзои СПЕКА дорон захираҳои бузурги меҳнатӣ, табиӣ ва имконияти фароҳи энергетикӣ, нақлиётӣ ва коммуникатсионӣ мебошанд.

Сарвари давлат аз таъсиси Фонди трастии СПЕКА пазирай намуда, пешниҳод намуданд, ки солҳои оянда ба ҷунин самтҳои афзалиятнок, аз қабилӣ содагардонии расмиёти савдо ва бартараф намудани монеаҳои сунъӣ, тавсеаи долонҳои ғунгунвасилаи нақлиётӣ иқтисодӣ, рушди иқтисодиёти “сабз” ва рақамикунонӣ тавачҷух зоҳир шавад.

Дар робита ба ин, Тоҷикистон масъалаи таъсиси Котиботи СПЕКА-ро ҷонибдорӣ менамояд.

Гуфта шуд, ки дар солҳои охир дар Тоҷикистон ҷиҳати содагардони расмиёти савдо якҷанд ислохоти назаррас амалӣ шуд.

Имрӯз дар Портали савдои Тоҷикистон ним миллион истифодабаранда аз беш аз 100 кишвари ҷаҳон сабти ном шудаанд, ки аҳамияти онро бори дигар тасдиқ менамояд.

Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид доштанд, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи энергияи “сабз” ва умуман иқтисоди “сабз” ба дастовардҳои хуб ноил шудааст.

Дар айни замон 98 фоизи неруи барқи мамлакат дар неругоҳҳои барқи обӣ истеҳсол мегардад ва Тоҷикистон аз ҷиҳати энергияи “сабз” дар ҷаҳон ҷои шашумро ишғол менамояд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯби Стратегияи рушди иқтисоди “сабз” барои солҳои 2023-2037 ният дорад иқтидори энергияи “сабз”-ро ба 10 ҳазор мегаватт расонад.

Бо назардошти ин, Пешвои миллат пешниҳод намуданд, ки СПЕКА ҷиҳати таъмини рушди иқтисодӣ, ҳамгироии минтақавӣ, пешгирии таъсири манфии тағйирёбии иқлим ба бахшҳои иқтисоди миллий ва мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим ба рушди энергияи “сабз” таваҷҷуҳи хосса зоҳир намояд.

Президенти ҷумҳурӣ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарори Ҳукуматро дар бораи раёсати Тоҷикистон дар СПЕКА дар соли 2024 иттилоъ доданд. Дар доираи Консепсияи раёсати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақшаи татбиқи он афзалият ба таҳкими натиҷаҳои мавҷуда ва таъмини дастовардҳои нав равона мешавад.

Баъди анҷоми нишаст сарони давлатҳои иштирокчи СПЕКА Эълонияи Боқуро қабул намуданд.

ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВИИ “ТОҶИКИСТОН - ВАТАНИ АЗИЗИ МАН” ҶАМЪБАСТ ГАРДИД

23 октябри соли равон даври ниҳии Озмун ҷумҳуриявии “Тоҷикистон-Ватани азири ман” дар Театри давлатии академии опера ва балети Тоҷикистон ба номи С. Айни ва Консерваторияи миллии Тоҷикистон ба номи Т. Сатторов ба анҷом расид.

Ёдовар мешавем, ки озмун аз рӯи се номинатсия - “Сарояндагӣ”, “Навозандагӣ” ва “Композиторӣ” баргузор гардид.

Дар даври ниҳии Озмун иштирокчиён аз ВМКБ, вилояти Сугду Хатлон, шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ҳунару маҳорати ҳешро манзури ҳайати ҳакамони гардониданд.

Даври ниҳии Озмунро ҳакамони дар ҳайати санъатшиносону мусиқшиносони шинохтаю варзидаи кишвар доварӣ намуданд.

Аз 316 нафар довталаб 296 нафар дар даври сеюми озмун ширкат варзиданд, ки аз ин теъдод 78 нафар сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардониданд.

ҒОЛИБОНИ ОЗМУНИ «ФУРҶИ СУБҲИ ДОНОЙ КИТОБ АСТ» МУАЙЯН ГАРДИДАНД

15 ноябр дар Театри давлатии академии опера ва балети ба номи Садриддин Айний маросими тантанавии ҷамъбасти Озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» баргузор гардид.

Дар оғози ҷорабинӣ раиси комиссияи Озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст», муовини Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Матлубахон Сатторӣён таваққуф дод, ки тахти сарпарастии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бахри баланд бардоштани заводи китобхонӣ, тақвияти нури зеҳнӣ, дарёфти ҷеҳраҳои нави суҳанвару суҳандон, арҷ гузоштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, инкишофи қобилияти эҷодӣ, таҳкими эҳсоси ҳудоғоҳию ҳудшиносӣ, тақмили захираи луғавӣ ва мусоидат дар рушди ҷаҳони маънавии тамоми сокинони мамлакат соли панҷум аст, ки Озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» баргузор мегардад.

Имсол озмуни мазкур аз рӯйи 6 номинатсия баргузор гардид.

Ҳамин тариқ ҷамъбасти натиҷаи озмун нишон дод, ки байни хонандагони синфҳои ибтидоии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфҳои 1-4) дар номинатсияи адабиёти кӯдакон ва наврасон хонандаи синфи 1-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №1-и ноҳияи Зафаробод Мадина Амонзода соҳиби ҷойи 1, хонандаи синфи 1-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №14-и ноҳияи Данғара Бежан Абдуллоев соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №20-и ноҳияи Шохмансур Шукрия Мусаябова соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и ноҳияи Ёвон Гесу Сирочиддинова соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 4-и гимназияи инноватсионии «Душанбе» дар назди Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Фирдавс Фирдавсов соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 3-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №139-и шаҳри Ваҳдат Осия Аминова соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти классикии тоҷик хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №94-и ноҳияи Сино Мучтабо Толибзода соҳиби ҷойи 1, хонандаи синфи 2-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №18-и ноҳияи Шаҳристон Абдурахим Шарипов соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №16-и ноҳияи Ванҷ Гулҷаман Ҷонова соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №2-и ноҳияи Данғара Муҳаё Маҳмудзода соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 3-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №20-и шаҳри Хучанд Аниса Мамадҷонова соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 2-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и шаҳри Бӯстон Аҳдия Қодирова соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти муосири тоҷик хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №71-и шаҳри Ваҳдат

Суман Саидова соҳиби ҷойи 1, хонандаи синфи 4-и гимназияи инноватсионии «Душанбе» дар назди Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Осия Ғафорова соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 1-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и шаҳри Бӯстон Сафия Маҳмудова соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и шаҳри Бӯстон Сумайя Қодирова соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 4-и гимназияи №5-и шаҳри Истаравшан Шараф Исмоилов соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №48-и ноҳияи Шохмансур Омина Ҷураева соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти ҷаҳон хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и шаҳри Исфара Нозанин Бойсаризода соҳиби ҷойи 1, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №20-и ноҳияи Шохмансур Шукрия Зӣёева соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 4-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №28-и ноҳияи Фирдавсӣ Қурбоналӣ Сафолов соҳиби ҷойи 2, хонандаи синфи 2-и гимназияи №74-и ноҳияи Фирдавсӣ Азамат Ғадоев соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 4-и литсей-интернати Президентӣ

барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Душанбе Оиша Асророва соҳиби ҷойи 3, хонандаи синфи 4-и литсейи хонандагони болаёқати шаҳри Хоруғ Карина Шоназарова соҳиби ҷойи 3 гардиданд.

Дар байни хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфҳои 5-11) ва ибтидоии касбӣ (синфҳои 10-11) дар номинатсияи адабиёти кӯдакон ва наврасон Маликабону Муҳиддинзода-хонандаи синфи 9-и гимназияи №2-и шаҳри Бӯстон соҳиби ҷойи 1, Нурбону Расулова-хонандаи синфи 9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №17-и ноҳияи Восеъ соҳиби ҷойи 2, Нозанин Шухрат-хонандаи синфи 9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №89-и ноҳияи Сино соҳиби ҷойи 2, Комила Мадуллоева-хонандаи синфи 5-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №2-и ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ соҳиби ҷойи 3, Адиба Шукрихудоева-хонандаи синфи 6-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №30-и ноҳияи Рӯшон соҳиби ҷойи 3, Ситора Саидзода-хонандаи синфи 5-и Маркази кӯдакон ва наврасони шаҳри Душанбе соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти классикии тоҷик Мафрӯза Шарофова-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №1-и ноҳияи Муъминобод соҳиби ҷойи 1, Нозанин Салимзода-хонандаи синфи 10-и литсей-интернати Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Душанбе соҳиби ҷойи 2, Малика Сайвализода-хонандаи синфи 10-и мактаби Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Кӯлоб соҳиби ҷойи 2, Махваш Бойматова-хонандаи синфи 6-и гимназияи №1-и шаҳри Гулистон соҳиби ҷойи 3, Омина Одинаева-хонандаи синфи 11-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №59-и ноҳияи Восеъ соҳиби ҷойи 3, Меҳровар Муллоҷонов-хонандаи синфи

9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №25-и шаҳри Панчакент соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти муосири тоҷик Абдучалил Сайдалиев-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и ноҳияи Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 1, Мунира Неъматова-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №49-и шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 2, Раҳмон Маъмурзода-хонандаи синфи 10-и литсейи “Ориёно”-и шаҳри Бохтар соҳиби ҷойи 2, Лоик Бокиев-хонандаи синфи 8-и гимназияи ба номи Асадулло Ғуломови ноҳияи Исмоили Сомонӣ соҳиби ҷойи 3, Мафтуна Ҷафарова-хонандаи синфи 10-и литсейи №5-и шаҳри Исфара соҳиби ҷойи 3, Умар Орзуев-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №19-и ноҳияи Ванҷ соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти ҷаҳон Зулайхо Юсупова-хонандаи синфи 9-и литсейи №3-и ноҳияи Исмоили Сомонӣ соҳиби ҷойи 1, Асмоа Курбонова-хонандаи синфи 11-и гимназияи №1-и ноҳияи Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 2, Сумая Асророва-хонандаи синфи 8-и литсей-интернати Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Душанбе соҳиби ҷойи 2, Саидикром Самадов-хонандаи синфи 10-и литсейи “Ориёно”-и шаҳри Бохтар соҳиби ҷойи 3, Манижа Нарзикулова-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №9-и шаҳри Панчакент соҳиби ҷойи 3, Акбар Айдиаматов-хонандаи синфи 11-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №2-и шаҳри Хоруг соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди назм Шукрона Сайдализода-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №8-и ноҳияи Исмоили Сомонӣ соҳиби ҷойи 1, Панҷшери Давлаталӣ-хонандаи синфи 9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №22-и ноҳияи Шамсиддини Шохин соҳиби ҷойи 2, Санавбар Ибодова-хонандаи синфи 11-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №33-и ноҳияи Сино соҳиби ҷойи 2, Улвия Раҳмонхуча-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №21-и ноҳияи Дарвоз соҳиби ҷойи 3, Фазлидин Носирзода-хонандаи синфи 11-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №94-и шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, Нушофарин Хусейнова-хонандаи синфи 11-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №112-и шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди наср Мақсуда Ҳакимзода-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №75-и шаҳри Ҳисор соҳиби ҷойи 1, Субҳия Умархонзода-хонандаи синфи 11 (курси 1)-и Коллеҷи омӯзгорӣ ба номи Хосият Мақсумова соҳиби ҷойи 2, Робия Ҳакимова-хонандаи синфи 9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №66-и ноҳияи Сино соҳиби ҷойи 2, Ҳизбулло Орипов-хонандаи синфи 9-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №65-и шаҳри Исфара соҳиби ҷойи 3, Мехрубон Мақсудова-хонандаи синфи 9-и мактаб-интернати кӯдакони ятиму бепарастори ноҳияи Вахш соҳиби ҷойи 3, Иломиддин Асоев-хонандаи синфи 10-и муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №94-и ноҳияи Сино соҳиби ҷойи 3 гардидаанд.

Дар байни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ, баъд аз муассисаҳои таҳсилоти касбӣ (магистрҳо, аспирантҳо, докторантҳо) дар номинатсияи

адабиёти классикии тоҷик Манижа Баҳодур-донишҷӯи курси 4-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 1, Лола Абдуллоева-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Назокат Орифова-донишҷӯи курси 2-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 2, Маъво Хошокова-донишҷӯи курси 2-и Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав соҳиби ҷойи 3, Ҳадиса Расулова-донишҷӯи курси 1-и Коллеҷи тиббии шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, Бибимарям Исломова-донишҷӯи курси 1-и Коллеҷи тиббии шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти муосири тоҷик Шахноза Додхоева-донишҷӯи курси 3-и Коллеҷи тиббии шаҳри Панчакент соҳиби ҷойи 1, Гулрахшон Ҷумъаева-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Адиба Бегова-донишҷӯи курси 3-и Коллеҷи тиббии ҷумҳуриявӣ соҳиби ҷойи 2, Раҳимҷони Ватанкул-донишҷӯи курси 3-и Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав соҳиби ҷойи 3, Шабнам Фатхуллозода-донишҷӯи курси 2-и Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, Муродбек Бокиев-донишҷӯи курси 3-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти ҷаҳон Саёҳат Назарова-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 1, Саидмухтор Муҳаммадҷонзода-донишҷӯи курси 4-и Коллеҷи тиббии шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи

2, Биомина Нарзикулова-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Марворид Асомиддинова-донишҷӯи курси 2-и Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни соҳиби ҷойи 3, Фарзона Раҳимова-донишҷӯи курси 2-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 3, Шукрона Файзуллозода-донишҷӯи курси 3-и Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди наср Амакова Маҷлоҳат-магистранти курси 1-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 1, Дорочон Маҳкамов-докторанти Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улғзода соҳиби ҷойи 2, Ҳалима Сафарова-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Сафия Маҳмадуллозода-донишҷӯи курси 1-и Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, Фаррух Ҳотамов-магистри курси 1-и Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав соҳиби ҷойи 3, Ҷамила Акрамова-донишҷӯи Коллеҷи тиббии шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди назм Баҳманёр Худойбердиев-донишҷӯи курси 4-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 1, Мавҷуда Шарипова-донишҷӯи курси 4-и Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода соҳиби ҷойи 2, Қаюмӣ Парвиз-донишҷӯи курси 2-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Шукрона Самадзода-донишҷӯи курси 1-и Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода соҳиби ҷойи 3, Дилноза Холма-

това-донишҷӯи курси 3-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров соҳиби ҷойи 3, Шодигули Манучехрдут-донишҷӯи курси 1-и Донишгоҳи давлатии Данғара соҳиби ҷойи 3 гардиданд.

Дар байни омӯзгорони ҳамаи зинаҳои таҳсилот, ходими илмию адабии муассисаҳои илмиву эҷодӣ, фарҳангу санъат, калонсолон ва намоёндогони касбу кори гуногун дар номинатсияи адабиёти классикии тоҷик Парвинаи Шариф-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №13-и ноҳияи Ховалинг соҳиби ҷойи 1, Рухшона Одинаева-хонашин аз ноҳияи Мастҷоҳ соҳиби ҷойи 2, Фарзона Саидова-омӯзгори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Шодрӯзи Комил-корманди Муассисаи давлатии телевизиони «Сафина» соҳиби ҷойи 3, Чалолиддин Амиров-сармутахассиси раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, Саъбагул Одинаева-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №12-и шаҳри Бохтар соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти муосири тоҷик Чамила Шукурова-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №13-и ноҳияи Хуросон соҳиби ҷойи 1, Ҳайтбой Шарипов-омӯзгори гимназияи №5-и шаҳри Истаравшан соҳиби ҷойи 2, Нигора Ҷумаева-сокини ноҳияи Сино соҳиби ҷойи 2, Ҷамшед Давлатов-корманди Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, Довудхуча Маҳмадуллозода-корманди раёсати мубориза бар зидди ҷиноятҳои муташаккили Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 3, Гулрухсор Назарова-омӯзгори Литсей барои хонандагони болаёқати ноҳияи Шаҳринав соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи адабиёти ҷаҳон Мастура Гулямова-докторанти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон соҳиби ҷойи 1, Матлуба Муминова-омӯзгори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Назира Ғаниева-омӯзгори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ бизнес ва сиёсати Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Гулноза Курбоназарова-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №56-и ноҳияи Вахш соҳиби ҷойи 3, Гавҳар Сайфиддинова-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №25-и шаҳри Ваҳдат соҳиби ҷойи 3, Мусо Алиев-сармутахассиси Сарраёсати маорифи

шаҳри Душанбе соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди назм Бахтиёр Раҳмонов-омӯзгори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 1, Одинамаҳмад Суфиев-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №35-и ноҳияи Мастҷоҳ соҳиби ҷойи 2, Фарида Давлатова-омӯзгори Коллеҷи техникии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик Муҳаммад Осимӣ соҳиби ҷойи 2, Суман Қосимзода-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №12-и ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ соҳиби ҷойи 3, Умеда Алимова-омӯзгори гимназия-парваришгоҳи ба номи Бобочон Ғафурови ноҳияи Рӯдакӣ соҳиби ҷойи 3, Муродгул Саъдуллоева-омӯзгори Донишгоҳи давлатии Данғара соҳиби ҷойи 3, дар номинатсияи эҷоди наср Диловар Саъдуллоев-омӯзгори Донишгоҳи давлатии Данғара соҳиби ҷойи 1, Фирӯза Муъминова-корманди Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Турсунзода соҳиби ҷойи 2, Эҳсон Хуршед-корманди Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби ҷойи 2, Мичғона Ҳалилова-корманди нашрияти «Адабиёт ва санъат» соҳиби ҷойи 3, Нозимҷон Соҳибов-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №35-и ноҳияи Деваштиҷ соҳиби ҷойи 3, Камолиддин

Каримов-омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №10-и ноҳияи Исмоили Сомонӣ соҳиби ҷойи 3 гардиданд.

Ҳамчунин 13 ноябр барои дарёфти «Шоҳҷоиза»-и Озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» аз 20 ғолиби ҷойҳои яқум 10 нафар иштирок намуданд, ки донишу ҷаҳонбинии доғталабон аз рӯи номинатсияҳои озмунӣ санҷида шуд.

Дар натиҷаи ниҳой Шукрона Тоҳирӣ — донишҷӯи курси 3-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ғолиб ва барандаи «Шоҳҷоиза» эълон гардид.

Ба ғолибони ҷойи аввал маблағи 35 000 сомонӣ, ҷойи дуюм 25 000 ва ҷойи сеюм 20 000 сомонӣ, диплом ва дигар тухфаҳои хотиравӣ тақдим гардид.

Натиҷаи ҷамъбасти ниҳой нишон дод, ки иштирокчиёни озмун аз шаҳри Душанбе соҳиби 49 ҷой, вилояти Сугд 27 ҷой, вилояти Хатлон 24 ҷой, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 15 ҷой ва Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон соҳиби 6 ҷой гардиданд.

«Тоҷикистон»

ОЗМУНИ БОШУКӢ

“Фурӯғи субҳи доноӣ...” ба ман дод,
Китобу дафтари фарҳанги эҷод.
Сафои он ба ҷону дил асар кард,
Барои худшиносӣ ҷода бикшод.
Бубин бар тоҷикони кулли офок,
“Фурӯғ...” файзе биоварду зафар зод.
Насими гулбарафшонаш хирадро,
Такон бахшид, ба дониш дода иршод.
Ба амру дастури Пешвои миллат,

Ба ҳар номинае пайдо шуд устод.
Зиёи чехраҳои шоду мамнун,
Фазои маънавиро карда обод.
Чароғи маърифат гардид фурӯзон,
Зи нав дар кишвари созандабунёд.
Шукӯҳи озмун то Каҳкашон рафт,
Паи эҷод рафтам ҳамчу Фарҳод.
Ба сабки Рӯдакӣ ашъори ман гуфт,
Ба Истиклоли меҳан офарин бод!

Нурова ШУКРОНА,
н.Айний

КИТОБ ДҶУСТОНРО ҶАМЪ ОВАРД

Рӯзҳои 3-5 октябри соли равон дар бинои Осорхонаи миллии Тоҷикистон Намоишгоҳи 11-уми байналмилалӣ «Китоби Душанбе» баргузор гашт.

Дар ин ҳамоиши байналмилалӣ, ки ҳамасола дар пойтахти кишвар баргузор мегардад, ноширону адибон ва мутахассисони соҳаи китобдорӣ аз кишварҳои мухталифи олам ширкат меварзанд. Ин навбат низ дар қатори мизбонони Намоишгоҳ меҳмонон аз кишварҳои Федератсияи Русия, Ҷумҳурии Ислонии Эрон, Ўзбекистон, Беларуссия, Туркменистон, Ҳиндустон ширкат доштанд. Давоми 3 рӯз дӯстдорони китоб асарҳои писандаи худро бо забони гуногун дастрас намуданд, бо муаллифони асарҳо сӯхбатҳо доштанд ва дар кори конфронси вижа иштирок намуданд. Меҳмонон аз ҷопхонаҳои муосир дидан намуда, мавзӯҳои таърихӣ фароғатӣ Душанберо тамошо карданд. Наомандагони Федератсияи Русия ба сифати меҳмони вижа дар ин Намоишгоҳ ширкат доштанд. Дар фосилаи ҷорабиниҳои ин Намоишгоҳ хабарнигори «Тоҷикистон» бо чанде аз меҳмонон аз ин кишвар сӯхбати кӯтоҳ дошт, ки манзури шумо мегардад:

Сергей Александрович Шаргунов - депутати Думаи давлатии Федератсияи Русия, сармухарири маҷаллаи «Юность», нависанда:

– Мо ба ин ҷашнвора теъдоди зиёди китоб овардем ва умедворам, ки писанди хонандагони закитабӣ тоҷик мегарданд. Боварӣ дорам, ки дар ин рӯзҳо имкони дидор бо устодам, нависандаи сатҳи ҷаҳонӣ Темур Зулфиконов бароям даст медеҳад. Бо ҳамкасбони худ аз Тоҷикистон мулоқоту вохӯриҳои зиёдеро анҷом додем. Рости гап, банда дар хусуси миллати тамаддунпарвари тоҷик бисёр хондаву шунидаам, вале тавре мегӯянд «шунидан кай бувад монанди дидан». Душанбе имрӯз ба яке аз шаҳрҳои зеботарини олам мубаддал гаштааст. Ин қадар гулзори обшорро дар дигар

кишварҳо кам мебинам. Аз робита бо ҳамкаабон ва истиқболи гарми мардуми фарҳангдӯсти тоҷик бисёр шод шудам. Чун адиб ва наомандаи халқ дар Думаи давлатӣ пешниҳод менамоям, ки Асосиатсияи адибони Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ташкил карда шавад ва вазифаи ҷонии он рушди муносибатҳои фарҳангиву адабӣ байни кишварҳои узви ИДМ бошад. Инчунин пешниҳод менамоям, ки Рӯзҳои адабиёти тоҷик дар Русия ва Русия дар Тоҷикистон ҳамасола

ташкил кардҷа шаванд. Бояд кори тарҷума ҷоннок карда шавад ва ба ин васила мо аз вазъи воқеии адабиёти ҳамдигар воқиф мегардем.

Алёна Каримова - шоира ва тарҷумон (шаҳри Қазон):

– Ман чун наомандаи яке аз миллатҳои бофарҳанги кишвари сермиллати Русия – тоторҳо дар ин Намоишгоҳ иштирок дорам. Ба дӯстдорони асарҳои бадеӣ «Анталогияи наср»-ро дар ҳаҷми 1170 саҳифа ва «Анталогияи назм»-ро дар ҳаҷми 964 саҳифа ба ин Намоишгоҳ овардам ва ин ду асар аз ҷониби хонандагон хуб қабул гашт ва аллакай пурра харидорӣ шуданд. Аз мулоқот бо ҳамкасбони тоҷикам бисёр мамнунам. Бисёр меҳроҳам аз эҷодиёти адибони тоҷик бо забони тоторӣ асарҳои бехтаринро тарҷума кунам. Боварӣ дорам, ки ин орзу амалишаванда мебошад. Бисёр хурсанд шудам, ки дар қатори дигар адибони Русия чанд намуна аз эҷодиёти бандаро дар шумораи ҳафтаномаи бонуфузи адабии «Адабиёт

ва санъат» интишор кардаанд. Дар чунин бинои мӯҳташам баргузор гаштани Намоишгоҳи байналмилалӣ «Китоби Душанбе» гувоҳи он аст, ки ба китоб ва адабиёт дар кишвари Тоҷикистон аҳамияти хоса дода мешавад. Пас аз бозгашт ба Ватан Душанбеву Тоҷикистон ва мардуми меҳмоннавозашро асло фаромӯш гаҳоҳам кард. Шояд як ҳафтаи аввал ман ҳар шаб Варзобро хоб бинам. Бисёр меҳроҳам, ки ин Намоишгоҳ солҳои дигар бо ҷалби меҳмонон аз кишварҳои бештар сурат гирад ва мо тавонем бо вазъи воқеии эҷодии ҳамкасбони худ ошно гардем.

Афанасий Исакович Мамедов - адиб:

– Дар ҷараёни баргузори Намоишгоҳи байналмилалӣ «Китоби Душанбе» имкон даст дод, ки бо вазъи театру осорхонаҳо, китобхонаву ҷопхонаҳо ошно гардам. Рости гап, то омадан ба Тоҷикистон бовар намекардам, ки дар пойтахти ин кишвар ин қадар биноҳои мӯҳташам барои муассисаҳои фарҳангӣ сохта шудааст. Аз ҷи гуна муносибат доштани роҳбарият ба фарҳаг метавон ба ҷи гуна будани он ҳукумат баҳо дод. Биноҳои мӯҳташами Осорхонаи миллий, Китобхонаи миллий ва бинои сохтмонаш идомадоштаи Театри мили Тоҷикистонро дида, боварӣ ҳосил намудам, ки миллати тоҷик дорои фарҳанг ва тамаддуни қадимист. Дар бораи зебоиҳои Душанбе, Кохи Наврӯз, кӯчаву хиёбонҳои гулпӯш ва нурборони шомгоҳи алоҳида бояд гуфту навишт. Мулоқот бо ҳамкасбон ва ноширон бисёр хотирмон буд. Баргузор гаштани ин гуна Намоишгоҳҳо василаи ривоч ёфтани ҳамкориҳои адабӣ байни кишварҳову миллатҳост. Боварӣ дорам, ки минбаъд ин анъана идоме меёбад ва мо ба ин восита бо эҷодиёти ҳамдигар бештару бехтар ошно мегардем.

Ҷ. МИРЗО,
«Тоҷикистон»

ПАРЧАМИ ДАВЛАТӢ – МУҲИМТАРИН НИШОНАИ ДАВЛАТДОРӢ

«Парчами миллӣ ифодагари иқболу истиқлол, иттиҳоду сарчамъӣ, нангу номус, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва хувияти миллии мардуми куҳанбунёду фарҳангии мо буда, волотарин мақсаду мароми тоҷиконро дар ҷилваи рангҳои худ инъикос намудааст».

Эмомалӣ РАҲМОН

Худшиносӣ ва худогоҳии миллӣ дар замони ҷаҳонишавӣ ва бархурди фарҳангҳо падидаи хеле муҳим ва басо зарурӣ ба ҳисоб меравад. Ҷолишҳои минтақавию ҷаҳонӣ моро водор месозанд, ки нисбат ба арзишҳои миллӣ бозҳаёт рафтор кунем ва онҳоро ҷузъи ҷудонашавандаи ҳаёту ғайбати худ дар зиндагӣ қарор диҳему ҳифз намоем. Бешак, раванди босуръат дар тамоми самтҳо дилхоҳ

миллатро вориди сиёсатҳои ҷаҳонӣ мекунад, то мавқеи сиёсии худро дар ҷомеаи байналмилалӣ мустақкам намояд ва барои аз даст надодани он мубориза барад. Дар ҳамин росто муқаддасоти давлатӣ, бахусус Парчами давлатӣ чун муҳимтарин ва асоситарин арзиши миллӣ нақши асосӣ дорад.

Арзишҳои миллӣ, аз ҷумла Парчами давлатӣ ҳамчун як рамзи муттаҳидкунанда ва роҳбалад хизмат мекунад. Дар шароити имрӯзаи ҷаҳонишавӣ мавҷудияти равандҳои тезтунд, таҳмил кардани андешаҳои мухталиф ва кӯшиши шустани мағзҳо далели он буда метавонад, ки ҳар лаҳза ҷавоне роҳи нодурустро интихобу пеша кунад. Вале, мавҷудият ва пос доштани арзишҳои миллӣ, ба мисли Парчам чун рамзест, ки ҷавонони моро муттаҳиду ифтихорманд месозад. Хусусан донишҷӯи моҳияти парчамдориву парчамбардорӣ, таърихи эҳтиром ба Ливо ва муборизаи абармардони шуҷои таърих баҳри ҳифз ва нигоҳдошти он имрӯз ҷавонони моро тарбия менамояд ва заҳматҳои беназири Пешвои муаззами миллатамон ҷиҳати гирифтани арзишҳои миллӣ ва эҳтироми беандозаашон нисбати муқаддасоти давлатӣ ҷавонорро ба таври ҳамешагӣ талқин менамояд.

Аз ин рӯ, нақши Парчами давлатиро дар тарбияи худшиносиву худогоҳии ҷавонон метавон баланду беандоза арзёбӣ кард. Ғайбати ҷавонони мамлакат дар тамоми самтҳо, ҳифзу нигоҳдошти арзишҳои миллӣ, самимонаву дилгармона қар кардан дар касби ҳеш, аз худшиносиву худогоҳии баланди онҳо дарак медиҳад. Дар замони соҳибистиклолии мам-

лакат ҷавонон қору пайкори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро сармашки зиндагӣ ва ғайбати худ қарор дода, ба ин васила дар рушду ободии Ватани азизамон бо қадамҳои устувор саҳм мегузоранд.

Ҳамаи зинаҳои баъди ташаккул аз тарбия дар оила сарчашма мегирад. Пеш аз он ки дар бораи арҷгузори ҷавонон ба рамзҳои давлатӣ ва эҳтирому пос доштани дигар

рамзҳо суҳбат кунем, бояд аввал дар бораи тарбияи онҳо аз муҳити оила гӯем. Имрӯзҳо тарбия ё худ дарси аввалини ватандориро ҷавонон дар муҳити оила чӣ хел аз худ мекунад ва онро дар роҳи минбаъда чӣ тавр тавсеа ва рушд медиҳанд, паҳлуи асосии масъала ба ҳисоб меравад. Зимнан зинаи таълиму тадрис низ ба шуурнокии ҷавонон таъсири муассир дорад. Мақотиби миёна қадами дуввум ва ниҳоят муҳим барои рушди зеҳнии наврастони ҷавонон барои ташаккули афкори онҳо дар оянда замина мегузорад. Таҳсил дар мақотиби олию касбӣ аллакай зинаи интихоб ба ҳисоб меравад. Дар ин давраҳо онҳо бояд аз таърихи пурғановати тоҷикон ба пуррагӣ огоҳ шаванд, ҷоннисориҳову қаҳрамоноҳии фарзонафарзандони тоҷикро донанд, ба чӣ машаққату ранҷ ба даст овардани неъматҳои оромиро омӯзанд ва ҳамин тавр огоҳии пурра ва маълумоти саҳеҳу васеъ метавонад, барои муҳаббат ва арҷгузориҳои онҳо ба рамзҳои давлатӣ замина муҳайё созад.

Парафшонии Парчами давлатӣ ба хоҳири пирӯзии варзишгарони тоҷик дар арсаи ҷаҳонӣ нишонҳои пайдории иқболу истиқлол, иттиҳоду сарчамъӣ, нангу номус, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва хувияти миллии мо мебошад. Сазовор будан ба ин мароми мероси асилзодагӣ, соҳибпарчамӣ, ки ҳамзамон ба вучуди давлатдорӣ миллии таърихӣ мо таъкиди равшан ва ишороти барҷаста мекунад, чун бузургтарин рисолат барои имрӯзу фардои мо мебошад.

Ҳамин Парчами давлатӣ аст, ки мо ҳама сарчамъ ҳастему зиндагии ошоништа дорем. Ин рамз дар ниҳо-

ди хеш кудратеро дорост, ки ҳеч як чизи дигар онро доро буда наметавонад. Дар воқеъ, Парчам кудрати муттаҳиднамоии қавм ва миллатеро дар худ дорост. Агар он чунин тавоноиро наметавонад, пас имрӯз тамоми миллатҳои дунё пароканда буданду давлати хешро надоштанд. Мо миллати хушбахтем, ки чунин рамзи сулҳу ваҳдат ва озоштагиро дороем. Имрӯз рисолати инсонии мову шумо он аст, ки ин рамзи пайвандгари дирӯзу имрӯзи миллатро ҳифз созем ва ба ояндагон мерос гузорем. Тӯли 32 сол Парчами мо танҳо Парчами сулҳу ошӣ, оромӣю ободӣ, якдилӣю ҳамзистӣ, дӯст доштани ҳар зарра хоки Ватан,

эҳтироми аҷдодон, роҳи рушду муваффакият буди менамояд. Парчами давлатии мо шодиро ба миллати тоҷик эҳдо намуд. Гузашта аз ин, имрӯзҳо Парчами мо бо парафшонии худ дар берун аз кишвар ҳам сулҳу салоҳи Тоҷикистонро муаррифӣ месозад.

Маҳз туфайли ташаббусҳои созандаю бунёдоронаи Пешвои миллат ибтидои моҳи сентяри соли 2011 ба ифтихори 20-солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон пояи Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо баландии 165 метр, дарозии 60 ва паҳноии 30 метр ва вазни 700 кг, баландтарин дар ҷаҳон барафрохта шуда, ба Китоби рекордҳои Гинес ворид гардид. Айни ҳол ин макон ҷои дӯстдоштаи сайру гашти сокинони ҷумҳурӣ ва сайёҳони хориҷӣ гардидааст.

Хушбахтона, баъди садсолаҳо мардуми тоҷик ба шарофати истиқлоли сиёсӣ соҳиби парчами давлатӣ — рамзи давлати мустақилу соҳибхотӣ гардид. Парчами Тоҷикистон ҳамқадам ва рамзи истиқлолияти давлатӣ буда, санаи қабули он ҳамчун ҷашни умумимиллӣ таҷлил карда мешавад.

Парчам имрӯз нишони сарфарозии мардуми тоҷик, далели шукрати иқболи баланд ва шукӯҳафзои истиқлоли мамлакат, инчунин баёнгари ормонҳои миллат ва шӯълаи имони мардуми бонангу номуси Тоҷикистони соҳибхотӣ мебошад.

Таърих гувоҳ аст, ки ниёгони шарафманди мо парчамро ҳамчун рамзи ягонагӣ, ваҳдат ва ҷасорату ватанпарварӣ парафшон намуда, тавассути он ба пирӯзӣ расидаанд. Дирафши коваёнӣ, ин

нахустпарчами ниёгони сарбаланду бошарафи мо ифодагари ҳамин рамзи муҳими ҳаёти башариат — ваҳдату ягонагӣ буд.

Саҳифаҳои таърих баёнгари онанд, ки Парчам дар тӯли садсолаҳои зиёд мояи ифтихору ғурури гузаштагонӣ мо буда, дар қатори рамзи рукнҳои давлатдорӣ онҳо мақому манзалати арзишманде дошта, ифодагари ваҳдату ҳамдигарӣ ва ягонагии онҳо будааст. Вақте ба таърихи гузаштаи халқамон назар меандозем, ба таври возеҳ мебинем, ки ниёгонамон дар зери Парчами хеш саф кашида, барои ҷимояи марзу буми аҷдодӣ ҷӣ ҷонбозӣ кардаанд.

Рамзи ваҳдату ягонагӣ ва якпорчагии Тоҷикистони азиз будани Парчамро таърихи навини кишвар собит менамояд. Дар Иҷлосияи 16-уми тақдирсози Шӯрои Олии мамлакат, яке аз масъалаҳои асосӣ қабули Парчам ва Нишони давлатии Тоҷикистони мустақил буд.

Боиси хушнудист, ки Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни суҳанрониашон дар маҷлиси тантанавӣ ба ифтихори 15-солагии Рӯзи Коститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олӣ пешниҳод намуданд, ки ба Қонуни

Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи рӯзҳои ид дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» тағйирот ворид намуда, 24-уми ноябр — Рӯзи Парчами давлатӣ муқаррар гардида, ҳамаҷола ҳамчун ҷашни миллӣ таҷлил карда мешавад. Соли 2009 аввалин маротиба ин сана дар кишвар мутантан таҷлил гардида, бо ифтихору сарбаландӣ аз давлату давлатдорӣ миллати тамаддунсози худ ҷорабинҳои муҳталифи фарҳангиву сиёсӣ ва варзишӣ оммавӣ вобаста ба он доир карда шуданд.

Парчами имрӯзаи давлатӣ яке рамзҳои муҳими истиқлолияти миллӣ ва давлатдорӣ муносири мо, таҷассумгари асосҳои таърихӣ ва рамзҳои давлатдорӣ гузаштаи тоҷикон, инчунин ифодакунандаи мақсаду маром ва орзуи ормонҳои тамоми мардуми Тоҷикистон мебошад.

Эҳтироми Парчами давлатӣ ва расидан ба қадри он ҳамчун яке аз рамзҳои муқаддаси Ватани соҳибистиклол аз ҷумлаи вазифаҳои ифтихорӣ ва қарзи шаҳрвандии аҳли ҷомеаи мо ба ҳисоб меравад ва зарур аст, ки ҳисси ифтихор аз парафшонии он дар сиришту фитрати ҳар як шаҳрванди ватандӯсту меҳанпарасте кишвар доимо побарҷо бошад.

Имрӯз касе, ки ҳудро шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мешуморад, бояд ифтихор аз миллату давлати аҷдодӣ ва ифтихор аз рамзҳои Ватан дошта бошад ва ин муқаддасотро чун ғавҳараки ҷашм қадрунада ва ҳифз намояд.

Маликаи САМАД

ПАРЧАМИ МИЛЛӢ РАМЗИ ДАВЛАТДОРИСТ!

Парчам ханӯз аз замони хеле қадим рамзи давлатдорӣ, шукӯҳу ифтихор ва нангу номус будааст. Бозёфтҳои бостоншиносӣ, ҳафриёт навиштаҷот ва деворнигораҳои муҳталиф, ки то имрӯз боқӣ мондаанд, аз он гувоҳӣ медиҳанд.

Давлатсозӣ ва давлатдорӣ тоҷикон низ таърих ва суннати қадима дорад. Аҷдодони мо ханӯз аз замони Каёнӣ соҳиби дирафше буданд, ки мавҷудияти давлатии онҳоро ифода мекард. Аввалин Парчами қадимаи тоҷикон «Дирафши Ковиён» ном дошт, ки он ҳамчун рамзи ваҳдат ва ягонагии давлатдорӣ Ориён қабул карда мешавад.

Дирафши Ковиён то замони сукути давлати Сосониён рам-

зи миллӣ ва давлатии ниёгони тоҷик буд.

Ба хотири мақому манзалати Парчам чун рукни давлатдорӣ Сарвари давлат ғояи бунёди манораи бузурги Парчамро пешниҳод намуданд, ки аз тарафи умум ҷонибдорӣ комил ёфт. Дар дуҷумин солгарди рӯзи Парчами давлатии Тоҷикистон маросими бунёди манораи бузурги Парчам оғоз гардида, дар

давоми як сол ба анҷом расид.

Парчами миллӣ имрӯз ҳамчун нишони азму иродаи устувори мардум барои ободии кишвари зебоманзарамон ҳамма-роми «Дирафши Ковиён»-и аҷдодони ориётаборамон бо тобиши се ранг, ранги сурх-озодиву истиқлол, ранги сафед-сулҳу оромӣ, ранги сабз-ободиву хуррамай ва дар байни он рамзи тоҷи зарини соҳибдавлатӣ бо ҳафт ситораи дурахшон бори дигар аз мавҷудияти тамаддуну фарҳанги бостонии тоҷикон, пайкори созандагиву асолати миллӣ, давлату давлат-дорӣ мустақил ва ормонҳои ватанхоҳиву қаҳрамонҳои родмардони сарзаминамон башорат медиҳад.

Н. КАРОМДУХТ

Васлгари ду аср

Арбобзани ҷамъиятиву давлатӣ

Низорамоҳ Зарифова – собиқ котиби КМҲК Тоҷикистон, ҷонишини Раиси Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон, депутати Шӯрои Олии СССР, аъзои Президиуми Комитети занони СССР, дорандаи ду ордени Ленин, ду ордени «Байраки Сурхи Меҳнат», се ордени «Нишони Фахрӣ», арбоби ҷамъиятиву давлатӣ.

ОҶОЗ

...Зане, ки чехраи нуронии тоҷикона дорад, дар ҳалқаи набераю абе-рагон нишаста, гоҳ-гоҳе онҳоро барои «гуноҳашон» сарзаниш мекунад, аммо баъд аз рухсори онҳо бӯсида, барои «чазо» додана, гӯё узр меҷӯрад. Зеро ин биби саҳтиру дар айни замон раҳмдил, ки имрӯз ба синни мубораки 100 қадам ниҳодааст, ханӯз инсон тарбият мекунад.

Зеро зиндагии ин зани матин, қа-виирода мактаби бузурги тарбиявӣ барои насли ду аср аст.

МЕҲРПАРВАРДА

Онҳо дар хона ҳама духтар бу-данд ва Низорамоҳи ҷавон, ки пас аз марги падар дар тарбияи мода-раш монда буд, барвақт бори гарони зиндагиро бар дӯш гирифт. Аммо ӯ ҳаргиз аз тақдир ва аз падарандари худ норизо нест, зеро онҳо ӯро чун инсонии комил ба воя расонданд. Па-дарандараш марди нек буд ва дар саҳтиҳои зиндагӣ ӯро дастгирӣ на-муд. Ӯ аз тақдир миннатдор аст, ки дар зиндагиаш зиёд буданд шахсони неку хушманд ва аз ҳама пеш барояш Худованд модари меҳрубон ва ҳамсари бофаҳму боидрокро дода буд.

ФАРЗАНДОНИ БУЗУРГ АЗ ХАЛҚАНД!

Низорамохро модар ба таври хос дӯст медошт. Чунин муҳаббатро нисбат ба фарзанди худ Низорамоҳ дар симои модари Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дида буд, ки то имрӯз фаромӯш намекунад. -Боре, замоне, ки Сарвари давлат Раиси Шӯрои Олӣ интиҳоб гардиданд, бо сафари корӣ аз Данғара мегузаштем,- нақл мекунад Низорамоҳ, - хостам аз аҳволи модари Сарвари муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хабар гирам. Модарашон шикоят карданду гуфтанд, ки «Бачаамро бурданд, фарзандамро аз ман гирифтанд! Бачаамро эҳтиёт кунед!» Ҳарчанд ба ҳолаи Майрамбӣ фаҳмонидам, ки «писари он касро набурдаанд», балки ҳоло Роҳбари давлати Тоҷикистон интиҳоб шудааст, аммо аз симояшон маълум буд, ки эшон ҳеч дуриро аз фарзанди худ таҳаммул кардан намехоҳанд. Модар модар аст ва барои ӯ муҳим нест, ки фарзандаш дар кадом маснад асту чикора, муҳим он ки ҳамеша дар наздаш бошад.

Низорамоҳ Зарифова ин қиссаро дар маҳфиле бахшида ба Рузи модар ҳикоят карду даъват намуд, ки мо занону модарон барои фардои ободу мунаввари миллат ва Ватан содиқона меҳнат кунем, ба Пешвои миллати худ модар, хоҳар ва фарзандвор меҳр варзем, эҳтиёт кунем! Аз ин суҳанон тамоми занҳои дар толор нишаста ашк рехтанд ва дастагулҳояшонро пеши пой ин зани мубориз ва қаҳрамон рехтанд.

Оре, чунин фарзандони бузург дигар ба як модар тааллуқ надоранд, онҳо аз он халқу миллатанд!

ТОБУТБАРДОРИ МОДАР

Низорамоҳ низ модарашро зиёд дӯст медошт ва кӯшиш мекард, ки беписарии худро эҳсос накунад, ҳарчанд модар медонист, ки духтараш аз даххо писар волотар аст. Ҳатто баъди сари модар рисолати «писарии» худро, тибқи васияти модар ва қавли Низорамоҳ, ки ба ҷои писар тобутахро мебардорад, иҷро намуд ва дар қатори ҳамдеҳагон аз ғӯшаи тобути модар бардошта, то қабристон рафт ва ӯро касе барои ин кирдор маломат накард, зеро ҳама медонистанд, ки агар ӯ ба иқдومه азм кунад, ҳаргиз аз роҳаш барнамегардад!

АЗ СОЛИ ЧАНГИ ФАШИСТӢ ТО ИМРӢЗ...

Ҳарчанд боварнокарданист, аммо Низорамоҳ фаъолияти меҳнатии худро аз соли 1941, баробари оғоз гардидани Ҷанги Бузурги Ватанӣ сар кардааст. Ҳамчун фаъоли созмони ҷавонони онвақта – комсо-

мол дар ҳабдаҳсолагӣ ворида ҳаёти пурҷӯшу хурӯш гардид ва пастию баландиҳои зиёдеро убур кард. Дар ҷавонӣ, солҳои пурдаҳшати ҷанг деҳа ба деҳа, ноҳия ба ноҳия гашта, мардумро ба мубориза алайҳи душман дар фронт ва дучандон меҳнат кардан дар ақибгоҳ ташвиқу тарғиб менамуд.

ЯК УМР БАР БА БАРИ МАРДУМ!

Низорамоҳ Зарифова новобаста ба синну сол хотираи қавӣ дорад. Ӯ солҳои қор дар комсомолро бо ҳама ҷузъиёташ ба ёд дорад. Зина ба зина дониши худро мукамал сохта, ба пояҳои баланди хизматӣ расид. Бо аллома Бобоҷон Ғафуров қор кардааст, дар бораи хираду инсонгароии ин Қаҳрамони Тоҷикистон метавонад соатҳо суҳбат кунад.

– Дар Мактаби олии хизматчиёни давлатӣ, дар Маскав меҳондам, - ҳикоят мекунад ӯ. Боре шабона аз Маскав баргаштам ва ба хонаамон, яъне ба Кӯлоб рафтам, ҳанӯз либосҳоямро иваз накарда, ба хона намояндаи ҳизб омад ва огоҳ намуд, ки зуд ба Душанбе равам ва ҳоло мошин омода аст. Ҳарчанд гуфтам, ки ман на аз сафар омадам ва бояд дам бигирам, розӣ нашуд ва мо роҳи пойтахтро пеш гирифтем. Он ҷо ҳа-

бар ёфтам, ки бюрои СЕКА баргузор мегардидааст ва номзатии маро барои роҳбарӣ ба шӯъбаи занҳои Кумитаи марказӣ пешбарӣ намудаанд. Субҳи рӯзи дигар бюро барпо шуд ва пас аз он, ки розигиямро гирифтанд (магар узви ҳизб ҳақ дошт, ки аз супориши ҳизбӣ рӯй тобад? – меҳандад, қаҳрамони мо), ман ба Бобоҷон Ғафуров, Котиби аввали Кумитаи марказӣ муроҷиат намуда, гуфтам, ки аз сафар нава омадам, ҳанӯз модару фарзандонамро надидам. Ғафуров табассум карданд ва бо супориши он кас ба ман роҳхат доданд, то 10 рӯз бо пайвандонам бошам. Сипас гуфтанд, ки чун аз Кӯлоб баргаштӣ, аз пайи қор камар банд! Чӣ инсони хоксору самимие буданд он кас...

Низорамоҳ чун вориси шахсиятҳои барҷастаи миллат, инсони хоксору оддӣ, ҳамсӯҳбати ҳубу пурҳикматест. Ӯ мегӯяд, ки бо мардум оддӣ самимӣ бояд муносибат дошта бошӣ! Бо мардум баробар зиндагӣ бикунӣ, на бо қару фар! Агар хоҳӣ ки соҳиби обрӯву эҳтиром бошӣ ва муҳаббати халқро сазовор гардӣ, бояд дар қанори мардум рост истода, хизмат кунӣ! Бар ба бари мардум бошӣ!

ШОИСТАИ ТАҲСИН

Дар тӯли умри худ ин зани поксирӣ хислати дӯстонаро ҳам дидаасту номардӣи душманонаро низ. Дар солҳои ҷанги шаҳрвандӣ, ки мардум дар гирдобӣ бало гирифтанд, ӯ худро аз халқ қанор нагирифт ва ғамшарикӣ онҳо буд. Он замон Сарвари

давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ўро, ки аллақай синнаш ба чое расида буд, даъват намуда гуфт, ки Кумитаи кор бо занон ва оиларо роҳбарӣ кунад. Чун фоҷиаи миллӣ дар ҳар хонаи тоҷик як бадбахтиеро оварда буд, ӯ ба майдон омад ва дар синни ҳафтод-солагӣ ин Кумитаро сарварӣ намуд. Ў ба Хатлону Бадахшон ва Суғду Бохтар сафарҳо мекард, бо мардуми аз ҷанг ба тангомада ҳамсухбат мешуд. Якero барои марғи фарзанд тасалли меоду гурезаеро барои бозгашт ба ҷои зисти доимӣ ташвиқ менамуд. Саҳми ӯ дар пойдории сулҳу суботи кишвар шоистаи таҳсин аст!

НАМОЯНДАИ ХАЛҚ

Низорамоҳ борҳо намояндаи халқ интиҳоб гардида, дар хориҷи кишвар, дар нишастҳои вобаста

ба занон на танҳо дар Тоҷикистон, балки дар 15 кишвари шӯравӣ намояндагӣ кардааст. Ў занест, ки дар Шӯравии собиқ обрӯву эътибори баланд дошт ва то имрӯз, дар замоне, ки мо соҳиби Истиқлолияти миллӣ гардидем, обрӯву эътибори ӯ пойбарчост!

Низорамоҳ Зарифова дар саҳифаҳои таърихи миллат як намоишзани муборизу донишвар, пандомӯз ва намунаи ибрати имрӯзу фардоиён боқӣ хоҳад монд! Имрӯз Низорамоҳ Зарифова аз баландии куллаи камол ба насли нав нигариста меғӯяд:

– Шумо насли ватансозед ва метавонед, ки ин кишвари куҳанбунёду тозаистқлолро ба як давлати мутамаддини олам табдил диҳед!..

Н. ФОЗИЛ

Ба озмуни ИЖТ «Роғун - арсаи мардонагӣ»

РҶЗИ НУР

Ин сафари мо ба шаҳри афсонавии Роғун бо иномати Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон сурат гирифт. Ин хабари хуши руҳнавозро ба ман дар Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон расонида, гуфтанд:

– Бо қаҳрамонҳои вомехӯрӣ, суҳбат мекуни, шояд ягон чиз менависӣ...

Албатта, ин натавон баъди дилам, балки орзуям низ буд.

Субҳи барвакти рӯзи 12-уми апрели соли 2017 гурӯҳи мо дар ҳайати Шухрат Бобоев, корманди масъули Дастгоҳи иҷроияи Президенти Тоҷикистон, Муҳаммад Ғоиб, Шоири халқии Тоҷикистон, Фаррух Хоҷаев, раиси Иттифоқи расомони Тоҷикистон, Абдурахмон Хонов, раиси дастгоҳи Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон, Сайфулло Сафаров, муовини директори Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон, Акмал Неъматов, корманди Академияи улуми Тоҷикистон, Моҳира Сангмамадова, муовини

сармухаррири рӯзномаи «Ҷумҳурият» ва банди дар назди боғи Устод Рӯдакӣ чамъ омад.

Хомӯшии афсонавии субҳи зеборо суруди ошиқонаи бепоёни баҳории парандаҳои зебо халалдор мекард. Насими форае вазида, бӯи гулу гиёҳҳои боғи устод Рӯдакиро ба машом мерасонд. Ин ҳама таъбамонро бештар хуш карда, хурсандиамонро дучанд мегардонд. Ҳамсафарон аз якдигар мекурсиданд, ки бори аввал ба Роғун меравед, ё пештар ҳам рафта будед? Яке мегуфт, ки бори аввал меравад. Дигаре мегуфт, ки дафъаи сеюм. Ман гуфтам, ки бо сохтмони Неруғоҳи

барқӣ обии Роғун аз солҳои донишҷӯӣ то имрӯз робита дорам. Ҳар сол се-чор бор ба сохтмон сафар мекунам. Дар бораи сохтмончиён ду китоб чоп кардам.

– Одами хушбахт будаед, - луқма партофт касе.

– Лекин аз Роғун ҳеҷ серӣ надорам, - гуфтам ва воҳӯрии дар пеш истодаро бо ин иншооти бе-назир ва фарҳодони

замонро ба хотир оварда, дилам аз ифтихор молотол мешуд. Мо беқаророна фурсати ба роҳ даромаданро интизор будем.

– Ин сафари мо ба Роғун таърихӣ мешавад, - хушҳолона изҳор намуд устод Муҳаммад Ғоиб.

Ҳама суолomez ба ӯ чашм дӯхтем.

– Охир, имрӯз рӯзи кайҳоннавардон аст, - бо тантана фаҳмонд устод Муҳаммад Ғоиб.

– Ҳа-а, - хушдиомғ мад кашид Сайфулло Сафаров.

Гурӯҳи мо диққати пирамардинурии қоматбаланди роҳгузарро ба худ ҷалб кард. Вай беш аз ҳаштод сол дошт, солим, бардаму

бақувват, сар то по озода, Хӯчаи Хизро мемонд.

– Ба кучо азми сафар доред, фарзандонам - пас аз салому алейку холпурсӣ кунҷкобона пурсид пирамард.

– Ба Роғун.

– О, чонам фидои Роғун. Тезтар онро бисозед.

– Мо Роғунро бо қалам месозем.

– Хо, қалам қувваи бузург аст, - гуфт пирамард ва ба мо сафари беҳатар хоста, дуои нек кард; сидқан даст ба рӯй кашид...

Вакте ки дар самти шарқи осмон ранги аргувонӣ медавид, Сайфулло Сафаров хушҳолона нидо намуд:

– Чуноне ки Юрий Гагарин гуфта буд: «Поехали!»¹

Автобуси напана-нави зебои замонавӣ бешитоб кӯчаҳои сермошини шаҳро паси сар карда, ба шохроҳи Душанбе-Ваҳдат баромад ва сӯи шаҳри Роғун роҳ пеш гирифт. Хуршед тулуъ намуда, бо нурҳои зарҳалини худ субҳи зеборо зеботар мегардонд. Осмон баланд, мусаффо, каб-кабуд. Дашту дамани сабзпӯш чони тоза мегирифт, чашм мерабуд. Чехраи ҳама равшан, хомӯш ба манзараҳои табиат нигариста, побанди андешаҳои хеш буданд. Насими серуни баҳорон аз тирезаҳои кушодаи автобус даромада, сару рӯйро навозиш мекард. Суръати автобус афзуда, шуввоси пасти чархҳои автобус ба гӯш фораи менишаст.

Вакте ки сӯи шаҳри Роғун раҳсипор будем, ҳамин байт дар хотирам гирдгардон шуд!

*Чун Ваҳши саркаши худ
аз шавқ сар кашидам,
Шайпури фатҳи халқам
бори дигар кашидам.*

Садои телефони ҳамроҳи Муҳаммад Ғоиб риштаи хотираи

ҳамаро барканд. Фаррух Хочаев, ки дар паҳлуи ман менишаст, нигоҳашро аз берун гундошта, ба Муҳаммад Ғоиб кӯчонд. Баъд гӯё ба андешаи гароне рафта, сукут кард. Сипас «Ҳа-а» гӯён мад кашид. Кунҷкобона ба ӯ нигаристам.

– Имсол баҳор дер омад, а, - ба оҳанги таассуф калла чунбонд Фаррух Хочаев.

– Рост мегӯӣ, - бо табассум гуфтам ба ӯ. – Лекин ҳеҷ гап не, ғам махӯр. Бузургонамон «Дер ояду шер ояд!» - гуфтаанд.

– Кошкӣ гуфтаи бузургонамон чомаи амал пӯшад.

– Мепӯшад, хатман мепӯшад, - гуфтам ба ӯ.

– Ҳа, аз Ваҳдат баромадем, - ба зангзананда мегуфт Муҳаммад Ғоиб. – Домони Файзободро гирифтем.

Устод телефонро хомӯш карду лаб ба сухан кушод. Акнун танҳо ӯ гап мезад, мо гӯш мекардем. Аниқтараш шеърҳои тозаӣ худро аз китоби нави худ, ки дар арафаи чоп аст, қироат мекард. Аслан ба назари ман ин комилан табиист. Зеро қироати шеър барои шоир ҳам қарз асту ҳам фарз. Аз чониби дигар, ин табъи дили мо буд; роҳро кӯтоҳ мекардем. Ин буд, ки ҳарфе нагуфта, гӯшу хуш шудем. Устод беист шеър мегуфту шеър, ҳеҷ хастагиро намедонист. Гӯё аз нав ҷавон шуда буд. Пас аз қироати се-чор шеър суруд ҳам замзама мекард, ки бисёр дилнавоз буд.

Автобус дар шохроҳи чун кафи даст ҳамвор ба суръат рах мепаймуд.

Бад-ин минвол чанд деҳаи хуш обу ҳаво ва як силсила талу теппаҳои сабзро қафо гузошта, ба деҳаи Заркамари Мискинобод расидем. Кӯҳҳои ду тарафи роҳ барфпӯш буданд. Ба Муҳаммад Ғоиб рӯй овардам:

– Устод бубинед, барфи сари куллаи кӯҳ чӣ қадар зебо аст.

– Оре, зебо аст, - тасдиқ кард Муҳаммад Ғоиб.

– Чашм мерабояд. Ба дил оромиву осоиш мебахшад.

Шаҳри Роғун саршори зебоӣ ва шахомату шукӯҳи фасли ҷавонӣ буд. Боди баҳорӣ рӯю мӯйи моро навозиш карда, гӯё мегуфт: «Имрӯз рӯзи нур аст!»

Оре, рӯзи нур аст!

Мо низ нур овардаем!

Нури дидор!

Нури шеъру сухану суруд!

Шиддати бод лаҳза ба лаҳза меафзояд!

Гӯё аз шодӣ дар фазои сулҳу субот ракс мекунад!

Ин ҳама ҳолу ҳаво дили моро басо хуш, руҳамонро болида гардонд, шавқу завқи баҳорӣ бахшид.

Наврӯз ба дарёи Ваҳш низ файзу таровати тоза бахшидааст. Бидуни шак, аз насими он «Бӯи ҷӯи Мӯлиён» меомад. Яке бо ҳаҷону ваҷд нидо намуд:

– Обро бинед!

– Шукр, мо аз об бой ҳастем! – бо ифтихори ошқоро гуфтам ман.

– Ҳақ асту рост! – гуфт Абдурахмон Ҳонов. – Вале Пешвои дилсӯзи мо ғами мардуми тамоми дунёро меҳӯрад.

Шухрат Бобоев фикри ӯро таквият бахшида афзуд:

– Ин аст, ки Тоҷикистон маркази дипломатияи об дар ҷаҳон гаштааст.

Барҳақ чунин аст!

Муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо як қатор ташаббусҳои муҳим ва олиҳимматона аз минбари Соз-

1. Рафтем!

мони Миллалӣ Муттаҳид баромад карда, аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ дастгирӣ ёфтанд. Соли байналмилалӣ Оби тоза (2003), Даҳсолаи амалиёти «Об барои ҳаёт» (2005-2015), Соли ҳамкорӣ дар соҳаи об (2013) ва инчунин, Созмони Миллалӣ Муттаҳид ташаббуси нави Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дастгирӣ намуда, 21 декабри соли 2016 Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор» солҳои 2018-2028-ро қабул намуд. Ташаббуси нави Пешвои миллат беназир

буда, татбиқи ҳадафҳои рушди ҳазорсоларо таҳким мебахшад. Ин аст, ки он дар тамоми ҷаҳон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Корманди масъули Неругоҳи барқи обии Роғун Сайдулло Абдулаҳадзода, ки гардонандаи маҳфил буд, меҳмононро муаррифӣ карда, ба корманди масъули Дастгоҳи иҷроияи Президенти Тоҷикистон Шухрат Бобоев сухан дод. Шухрат Бобоев маҳфилро бо суханҳои самимӣ оғоз намуда, зикр кард, ки аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба роҳмондани ҷунин маҳфилҳо ба ҳукми анъана даромада, дар роҳандозии аҳдофи созанда, дарки амиқи эҳсоси ватандориву ватандӯстӣ, худшиносиву ҳудӯгоҳӣ, таҳкими сулҳу ваҳдати миллӣ ибтиқори наҷибест. Дар идома иншооти тақдирсоз будани Неругоҳи барқи обии Роғунро таъкид карда, оид ба масоили маърифати замони-ву муҳити фарогирандаи сиёсати хирадмандонаи Пешвои миллат андешаҳои ҷолиб баён намуд.

Оре!

Ҳақ бар ҷониби ӯст!

Роғун бештар аз он аст, ки мо мепиндорем. Натанҳо марзи

номус, балки маҳаки номус низ ҳаст! Инчунин Роғун мақоми ҳоса ва шоистаро доро мебошад. Зеро ин неругоҳ зинаи муҳимтарини иқтисодӣ мебошад, ки Тоҷикистонро ба истиклолияти комили энергетикӣ мерасонад. Фаротар аз ин ҳама, бидуни шакку шубҳа,

бе муболиға Роғун муъҷиза аст. Далели муътамади ин гуфта баҳои басо амиқу дақиқи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад: «Роғун сарчашмаи ифтихори миллии ҳар як фарзанди Тоҷикистон ва рамзи сарбаландии имрӯзу фардои мост! Роғун ҳастии миллати мо ва ҳаёту мамоти давлати Тоҷикистон аст!»

Дар давраи соҳибистиклолӣ бо мақсади рушди соҳаи энергетика ва дар сатҳи зарурӣ нигоҳ доштани иқтидорҳо ва инфрасохтори энергетикӣ аз ҳисоби ҳама сарчашмаҳо равона гардидани 26 миллиард сомонӣ, аз он шаҳодат медиҳад, ки Пешвои миллат барои расидан ба ҳадафи стратегӣ истиклолияти энергетикӣ ҳеҷ чизро дарег намердоранд.

Ҳар боре ки ба Роғун меояд, ҳангоми рафтан мегӯяд:

– Ман боз ҳабаб мегирам.

Ин гуфта дар назари аввал як ҳарфи одиву сода ва хушқу ҳоли менамояд. Дар асл он самимӣ, саршори меҳру муҳаббат буда, инчунин ваъдаи қатъӣ низ мебошад. Шоистаи зикр аст, ки муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамеша ба ваъдааш вафо мекунад. Зимнан, ҳеҷ гоҳ надидаам ва нашунидаам, ки Сарвари давлат ба ваъдааш вафо

накарда бошанд. Балки ҳамеша аз ваъда бештар вафо мекунанду кам не. Ва ин панд гӯё бар васфи ӯ гуфта шудааст:

*Нест бари мардуми соҳибназар,
Хидмате аз аҳд писандидатар.*

Воқеан, Сарвари давлат ҳеҷ гоҳ соҳмончиёни коҳи нурро фаромӯш накардаанд ва нахоҳанд кард. Танҳо тули даҳ соли охир нӯх маротиба ба Роғун омадаанд, ки далели ин гуфта ҳаст.

Вақте суханро ба Муҳаммад Ғоиб доданд, гӯё дар тамоми қаламрави Роғун ин мисраъҳо садо медод:

*Ба муродаш ҳама дилдода расад,
Ҳамаро бахти худдодода расад,
Ҳама ҷо анҷумани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.*

Ва гӯё замини замони нидо дармедод:

Тоҷикистон ватани Наврӯз аст!

– Роғун афсонаи буди набуд нест, қорзори ифтихор, ҷабҳаи номус, арсаи нанг асту ор. Шумо шерона камар бубаста, бо шасту ҷидду ҷаҳди Рустаму Фарҳод, дар синаи кӯҳи коҳи нур бунёд мекунад, – гуфт Муҳаммад Ғоиб ва сипас бо шеваи ба худ ҳос, бо эҳсоси ҳаяҷони пуршӯру шар ба қироати шеър пардохт. Тамоми вучодаш гӯё нидо мекард: «Ҷуз сухани ганҷ мағу».

*Хуфтаро бедор кардӣ бо сухан,
Шуд ҳамовозат ҳама халқи*

Ватан.

*Баъд аз ин аз боби Роғун ғап равад
Дар раҳу дар раставу дар*

анҷуман...

Ҳарчи ҳунаре дошт, устод ба қор мебуд. Таъби ҳамаро болида медошт. Гӯё меҳост, ки ин лаҳ-

заҳо дар ёди ҳама як умр пойдор бимонад. Ин буд, ки ҳар шеърӣ устод бисёр хуш пазируфта шуда, бо кафкӯбии пурмавҷ истикбол мегардид. Инчунин нидоҳои «Офарин! Зинда бошед!» шунида мешуд. Ин аз он шаҳодат меод, ки сохтмончиёни кохи нур ташнаи дидори шоир ва шеър хастанд.

Раиси дастгоҳи Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон Абдурахмон Хонов доир ба вижагиҳои фаъолияти ҳизб суханронӣ намуда, ёдовар шуд, ки Неругоҳи барқи обии Роғун аз нуқтаи назари муҳандисӣ ва геологӣ дар ҷаҳон назир надорад, вале сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба он шухрати ҷаҳонӣ бахшид.

Оре, ӯ ҳақ аст!

Боре банда низ ҳамин нуқтаро қайд карда будам, ки Шоир халқии Тоҷикистон Гулназар гуфт:

– На!

Ман бо тааҷҷубу таваҷҷуҳ ба ӯ чашм дӯхтам.

– На! – такрор кард Гулназар.

– То ба кайҳон бароварданд.

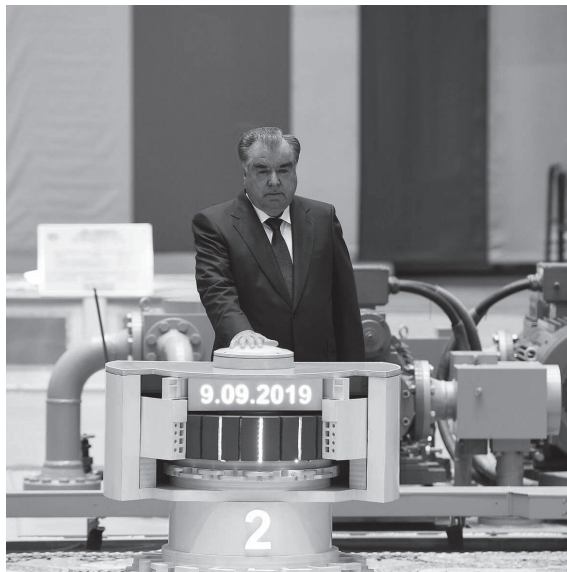
– Бале, ҳақ бар ҷониби шумост, – гуфтам.

Бале, мо шоядем, ки дар набардҳои сиёсӣ иқтисодӣ Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷасорату шӯҷоати беназир нишон доданд ва исбот карданд, ки Неругоҳи барқи обии Роғун натавонанд барои ҳалли мушкилоти энергетика Тоҷикистон, балки барои тамоми Осиёи Марказӣ ва ҳатто барои беҳдошти иқлими ҷаҳонӣ аҳамияти бузург дорад. Ин буд, ки Неругоҳи барқи обии Роғун нуфузи Тоҷикистонро дар сиёсати ҷаҳонӣ баланд кард ва собит сохт, ки Тоҷикистон як давлати соҳиби иродаи мустақамии сиёсӣ мебошад.

Муовини директори Маркази таҳқиқоти стратегияи назди Президенти Тоҷикистон Сайфулло Са-

фаров дар бораи мавқею манзалати Неругоҳи барқи обии Роғун сухан ронда, сохтмончиёро бо рӯзи кайҳоннавардон табрик карда афзуд:

– Заҳмати шумо аз заҳмати кайҳоннавардон кам нест.

Воқеан, чунин аст!

Қисми зиёди маҳфил бо ҳунарнамоии ансамбли «Сомон»-и Вазорати фарҳанги ҷумҳурӣ бо сарвари Ҳунарманди халқии Тоҷикистон Қурбоналӣ Раҳмон ва гурӯҳи «Оҷаи Бикаву Зика» таҳассус гирифт.

Нахуст Қурбоналӣ Раҳмон зер садои оҳанги шӯҳ ба майдон баромад:

Соқӣ, ба нури бода барафрӯз

*ҷоми мо,
Мутриб бигӯ, ки кори ҷаҳон шуд
ба коми мо!..*

Сохтмончиёни хурсандии худро бо кафкӯбии пурмавҷ изҳор намуданд. Қурбоналӣ Раҳмон хеле хушҳол гардида, ба шавқу шӯр омад ва дасти рост сари сина гузошта, самимона гуфт:

– Бародарон, мо дар хизмати шумо қарор дорем!

Ӯ тахти оҳанги марғуб ба сароидан оғоз намуд.

– Чуфт шавад, чуфт шавад!

Қурбоналӣ Раҳмон таронаи тозаву дилошӯби рақсӣ оғоз кард. Ӯ ҳамчун Муҳаммад Ғоиб мекӯ-

шид ҳама ҳунарошро пешкаши сохтмончиёни бикунанд. Воқеан, худро дарег надошта, тамоми маҳораташро ба ҳозирин мебахшид. Ва гӯё сохтмончиёро бе бода маст менамуд. Онҳо аз тахти дил чунон зебо мераксиданд, ки курси офтоб мафтун шуда, аз кодоки абре мулоим ба онҳо менигарист. Майдони рақс тангӣ мекард, баъзе бинокорон ба раққоса наздиктар мешуданд. Маст мешуд Қурбоналӣ Раҳмон ҳам ва ба шавқу шӯр омада, шӯҳиомез фарёд мезад:

– Янгари дур дидед-а?!

Аз ин лутфи ӯ ҳама ба вачд омада, бо ҳиссу ҳаяҷони хурӯшон «Ҳаъ!» гӯён меҳандиданд ва садои кафкӯбӣ ба осмон дакка меҳӯрд.

Қурбоналӣ Раҳмон хаста нашуда, бе фонограмма суруд меҳонд:

*Тӯй сарвар,
Тӯй раҳбар,
Тӯй созандаи кишвар...*

Ба ростӣ, ин суруду мусиқӣ чунон мутантан садо меод, ки акси садоаш аз кӯҳхое, ки Роғунро посбонӣ мекарданд, гаштаву баргашта меомад:

Тӯй созандаи кишвар...

Эҳсос мешуд, ки дар қалби нозуку меҳрпарвари бинокорон тӯфон пайдо шуда, дилашон ҷури бол бароварда, ба парвоз меомад.

Воқеан, ҳама бо тамоми ҳастӣ маст шуда буданд!

Аз ҳар тараф нидои таҳсину офарин шунида мешуд. Гоҳе ба назарам чунин менамуд, ки кӯҳҳо ҳам рақсида истодаанд.

Гурӯҳи «Оҷаи Бикаву Зика» сахнаи «Қалинг»-ро ончунон хуб бозиданд, ки ҳозирон аз ханда қариб рӯдакан шуданд.

Он рӯз гӯё маркази оламу одам дар Роғун буд. Ва ба ҷуз шодию нишот ва суруду мусиқӣ чизе дигаре вуҷуд надошт.

Оре, он рӯз ин вохӯрӣ ба сохтмончиён сахро-сахро шодӣ бахшид!

Ва ҳаёлҳои рангину ширин онҳоро ба дунёи меҳру мухаббат бурд!

Ва бидуни шак, бо Ватани азиз яктани якҷон гардонд!

*Ту ман шудӣ, ман ту шудам,
ман тан шудам, ту ҷон шудӣ,
То кас нагӯяд баъд аз ин
ман дигарам, ту дигарӣ...*

Бад-ин хушҳолӣ се соат ҷи гуна сипарӣ шуд, нафаҳмидем. Аммо сохтмончиён майдонро тарк кардани набуданд. Курбоналӣ Раҳмони зиндадили хушсухан гуфт:

– Бародарони азиз! Бузургон «шакара камаш хуб» гуфтаанд.

– Чунин вохӯриҳо чун обу ҳаво зарур аст, - иброз дошт Шухрат Бобоев. – Ба сохтмончиён ғизои маънавӣ бахшида, ба корнамоиҳо ҳидоят менамояд. Худи адибон ва санъаткорон низ ғизои маънавӣ гирифта, камол меёбанд, пухтатар мешаванд.

Пас аз вохӯрӣ шоҳиди гуфтугӯи ду нафар сохтмончӣ шудам.

Яке мегуфт:

– Ба Худо як ҷаҳон ҳаловат бурдам.

Дигарӣ афзуд:

– Аҳ напурс, гӯё як ҳафта дар осишгоҳ истироҳат карда бошам.

Ин сафар ба ҷуз дидору суҳбати фарҳодони замон, бо баҳрагирӣ аз табиати зебои Роғун дар ёдамон нақш баст. Офтоб рӯ ба ғуруб оварда, сарнишеб шуд. Сайдулло Абдулаҳадзода ҷавонмарди хушёр чакон, ба мо бо эҳтироми тамом муносибат мекард.

– Ягон хоҳиш доред? – пурсид ӯ аз мо.

– Агар толори ҷархаҳо ба мо нишон медед, бисёр миннатдор мешудем.

– Бо ҷону дил, толори ҷархаҳо ба шумо нишон медиҳам,

- гуфт Сайдулло Абдулаҳадзода ва то ба толор расидан дар бораи таҳкурсии дарғот маълумот дод: «Ҳаҷми коркард, тахту ҳамворкунӣ ва кандану кашонидани маводи мухталиф ҳангоми тоза намудани пахлуҳои чапу рост ва таҳкурсии ядроӣ дарғот – 2,6 миллион метри мукааб;

Хобонидани бетони ҳамворкунанда – 8000 метри мукааб;

Дарозии таҳкурсии асосӣ аз бетони кӯбида – 172 метр;

Пахноӣ – 133 метр;

Таҳкурсии аз 8 қисм иборат аст;

Пахноии қисмҳо – аз 20 то 25 метр;

Баландии бетони кӯбида – 27 метр;

Пахноии ядро дар сатҳи 1300 ба 20 метр ва дар сатҳи 961 ба 172 метр баробар аст;

Маводи истифодашавандаи ядроӣ асосӣ – гилҳои сангрездор;

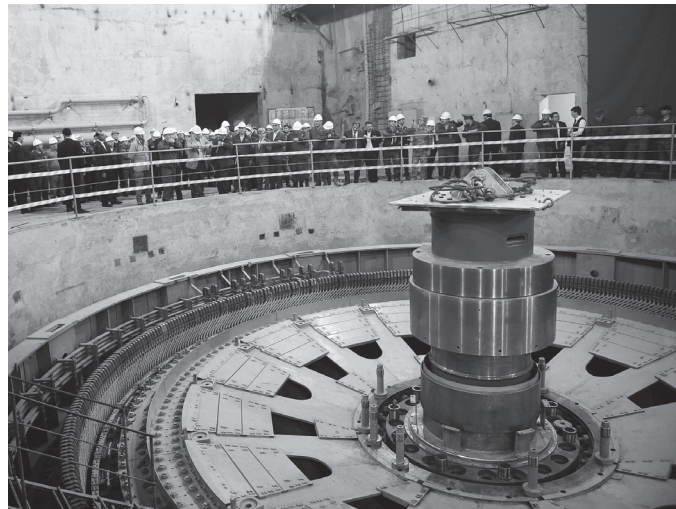
метр, баландиаш 70 метр мебошад. Дар ҳамаин ҷо бинои ҳафтқабатаи идораи неругоҳ сохта мешавад.

Толори ҷархаҳо ҳамаҳо ба ҳайрат овард. Баъзеҳо шубҳаомез ба деворҳои он ҷашм медӯхтанд. Инро пай бурда, Сайдулло Абдулаҳадзода гуфт:

– Тамоми деворҳо ва шифт бо технологияи махсус анкербандӣ карда шудааст. Аз ин рӯ, ин толорро ягон ҳавфу хатар таҳдид карда наметавонад.

Шеърӣ устод Бозор Собир ба забон меояд:

*Давлататро карда кафиер,
Бастакори ГЭС-и Роғун,
Ҳамчу оҳан,
Ҳамчу ҷӯян,
Ҳамчу пӯлод,
Пойдор,
Сахту маҳкам...*

Вақте ки аз Роғун баромадем, талу теппаҳо ро аллакай пардаи сиёҳи шаб фаро гирифта буд. Дар осмон ситораҳо пайдо шуда, ҷашмак мезаданд. Гӯё ба мо роҳи сафед орзу менамуданд. Айни ҳуфтан ба шаҳр хеле ҳаста, аммо бо як дунё хотироту як эҳсоси зебои масарратбахш дар дил баргаштем. Шаҳр ҷароғон буд. Аҷибаш он буд, ки намехостем

аз якдигар ҷудо шавем. Гӯё нури Ваҳдат моро печонида буд. Яке бо ҳаяҷон нидо намуд:

– Имрӯз рӯзи нур буд!

Дигаре ўро дастгирӣ карда, изҳор намуд:

– Аз ин пас ҳар рӯзи мо рӯзи нур хоҳад шуд!

Оре, ин рӯз дар лавҳи хоҳири ҳама саҳт нақш баста ва минбаъд аз он борҳо ёд кардаанд.

*Шералӣ МҶСО,
Нависандаи халқии
Тоҷикистон*

МУБОРИЗА БО КОРРУПСИЯ КОРИ УМУМИХАЛҚИСТ!

Имрӯзо яке аз мушкилиҳои замони муосир ин мубориза бо коррупсия мебошад. Оид ба ин масъала солҳои охир дар матбуоти даврии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз он бисёр фикру ақидаҳо пешкаш шудаанд. Аз нигоҳи луғавӣ истилоҳи «коррупсия» аз калимаи латинӣ «corruptio», ки бо маъноҳои «харидан, вайронкунӣ ва ришвадихӣ» фаҳмида мешавад. Дар Кодекси рафтори шахсони мансабдори мақмотҳои тартиботи ҷамъиятиро таъминкунанда (соли 1978) қайд шудааст, ки мафҳуми коррупсияро қонунгузори ҳар як давлат алоҳида муқаррар мекунад. Инчунин дар яке аз ҳуҷҷатҳои Созмони Миллали Муттаҳид (минбаъд СММ) оид ба мубориза бо коррупсияи байналхалқӣ қайд шудааст, ки коррупсия ин сӯйиستهъмор аз ҳокимияти давлатӣ бо мақсади ғаразнок ба манфиати шахс аз тарафи шахси мансабдор аст. Мафҳуми коррупсия дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин оварда шудааст: «Коррупсия - кирдоре (ҳаракат ё беҳаракатие), ки шахсони ба иҷрои вазифаҳои давлатӣ ваколатдор ё шахсони ба онҳо баробаркардашуда бо истифода аз мақоми худ ва имкониятҳои он барои ба манфиати худ ё шахсони дигар ғайриқонунӣ ба даст овардани неъматҳои моддӣро ғайримоддӣ, бартарият ва имтиёзҳои дигар содир менамоянд, инчунин ба ин шахсон ваъда додан, таклиф ё пешкаш намудани ин гуна неъмату бартарият ва имтиёзҳои дигар бо мақсади моилкунӣ ё кадр кардани онҳо барои содир намудани чунин кирдорҳо (ҳаракат ё беҳаракатӣ) ба манфиати шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ».

СММ дар ин самт ба муваффақияти зиёд ноил гардида, ҳамаи давлатҳои ҷаҳони муосирро гирди ақидаи муқовимат ба коррупсия, чун монетаризм, муттаҳид гардонидаст. Барои пешгирии аз ҳама гуна ҷинояти ҷинояткорӣ ва муборизаи беамон бо коррупсия соли 2003 Конвенсияи СММ зидди коррупсия қабул карда шуд. Бо назардошти аҳамиятнокӣ масъалаи мазкур соли 2003 бо ташаббуси Маҷмаи кулли СММ — 9 декабр ҳамчун рӯзи мубориза бо коррупсия дар тамоми ҷаҳон эълон гардид. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳуҷҷати мазкур 25 сентябри соли 2006 имзо гузошт ва он аз ҷониби Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии кишвар 16 апрели соли 2008 тасдиқ гардид. Аз ин рӯ, тибқи муқаррароти

моддаи 10 Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Конвенсияи мазкур, ки аз тарафи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф гардидааст, қисми таркибии низоми ҳуқуқии кишвар буда, қонунҳои амалкунанда бояд мутобики талаботи он мувофиқ гардонид шаванд.

Баъд аз соҳибистиклол гаштан Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қатори дигар душвориҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ фарҳангӣ ба проблемаҳои коррупсия

рӯ ба рӯ гардид. Сабабҳо ва омили асосии гузариши коррупсия дар ҷомеаи мо аз як тараф паст будани маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон ва сатҳи зиндагии мардум, аз тарафи дигар омода набудани мардум ба иқтисодиёти бозоргонӣ ва дарк накардани қоидаҳои он буд. Албатта, паҳн гаштани коррупсия дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷомеа Ҳукумати

кишварро ба ташвиш оварда буд, зеро раванди демократикунони ҷомеа дар рӯ ба рӯи коррупсия дар ҳолати осебпазирӣ қарор дошт. Аз ин рӯ, бо ибтикори Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон як қатор ислохотҳои ҳуқуқӣ дар самти танзими сохтори қонунҳо рӯи қор омад ва барои мубориза бо коррупсия чораҳои зарурӣ андешида шуданд.

Баъди бомуваффақият имзо гардидани Созишномаи умумии истикрори сулҳ ва ризоияти миллии дар Тоҷикистон, 8 сентябри соли 1997 Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон амнияти иқтисодии миллиро ҳамчун моҳият ва ҳадафи мубориза бар зидди коррупсия дарк намуда, ақидаи муҳими сиёсати зиддикоррупсионии давлатро иброз намуд: «Барои мо муҳим аст, ки барои хотима ёфтани ба порахурии талаву тороч кардани амволи давлатӣ, амвол ва сармояҳои халқ ва дигар ҷиноятҳои вазнин ба ягон кас, ба ягон мансабдор, сарфи назар аз обуруй ва заҳматҳои қаблӣ сустқавлӣ нанамоем. Вақте омад, ки аз бахшишҳои нодаркор ва саривақтӣ набуда, ки баъзе мансабдорон аз ҳадди вазифаҳои худ берун мебароянд, рад намоем, пурқувватӣ, абарқудратии давлат ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқро нишон диҳем. Ин ақидаро бо масъулияти бузург изҳор намуда, кушода мегӯям: давлат барои хиёнатҳои иқтисодӣ, амалҳои зиддиконститусионӣ, поймолкунии манфиатҳои халқ ва миллат ягон касро намебахшад».

Дар партави ин иқдом, ба тасвиб расидани Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 июли соли 1999 №1262 «Дар бораи тадбирҳои иловагии пурзӯр намудани мубориза бар зидди ҷинояткорӣ дар соҳаи иқтисод ва коррупсия (ришвахӯрӣ)», қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия» аз 10 декабри соли 1999 заминаи марҳилаи сифатан нави мубориза ба ин падидаи номатлуб ибтидо гузошт.

Дар таҳкурсии чунин иродаи устувори сиёсати зиддикоррупсионии роҳбарияти олии кишвар як қатор қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ баҳри пешгирии коррупсия ва мубориза бар зидди он қабул гардидаанд. Аз ҷумла, соли 2005 Қонуни нави Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия» мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ зиддикоррупсионӣ, Стратегияи муқовимат ба коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020 ва дигар санадҳо ба имзо расид.

Дар асоси Стратегияи муқовимат ба коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020, бояд дар тамоми вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барномаҳои идоравии мубориза бо коррупсия бо назардошти соҳаи фаъолияти худ таҳия ва мавриди татбиқ қарор гиранд. Дар онҳо бояд тадбирҳои пешгирии намудани ҳодисаҳои сӯйистеъмол аз мансаб, тасарруфи моликияти давлатӣ, ришваситонӣ ва дигар зухуроти номатлуб тавассути таҳлили хавфҳои коррупсия ва пешгирии бархӯрди манфиатҳо пешбинӣ ва амалӣ карда шаванд.

Агар садди роҳи инро нагиранд коррупсия ба проблемаи ба амнияти миллӣ таҳдидкунанда мубаддал гашта, дар натиҷа иқтисодиёти ниҳонӣ вусъат ёфта, қисми даромаднокии буҷет аз ҳисоби кам ворид гардидани андозҳо ва самаранокии фишангҳои давлатии идоракунӣ коҳиш меёбад, ки ин ба тезутид гаштани проблемаҳои иҷтимоӣ, бинобар иҷро нагардидани ўҳдадорихи бучавӣ, оварда мерасонад. Маблағҳои бучетӣ самаранок истифода бурда на мешаванд, бахусус ҳангоми тақсими давлатии қарзҳо ва фармоишҳо, хариди мол ва хизматрасониҳо, ки дар ниҳояти қор проблемаҳои бучавии кишварро афзун менамояд. Нархҳои фурӯши чакана ва яклухт аз ҳисоби хароҷотҳои иловагии коррупсионӣ, яъне санҷишҳои назоратии беасос гарон мегарданд, ки ин ба бадшавии ҳолати моддии истеъмолкунандагон, иқлими сармоягузорӣ ва пастравии истеҳсолот

сабаб шуда, ба болоравии сатҳи камбизоатии қисми зиёди аҳоли мусоидат намуда, ба тақсими дороиҳо ба манфиати гурӯҳҳои алоҳида оварда мерасонад. Инчунин дар шуури ҷамъиятӣ тасаввурот дар бораи беҳимоягии шахрвандон дар назди ҷинояткорӣ ва мақомоти давлатӣ ташаккул меёбад, ки ин ба кошташавии минбаъдаи қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ мегардад.

Чуноне Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар яке аз Паёмҳои худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қайд карда буданд: «Коррупсия зухуроти номатлубест, ки эътимоди мардумро ба давлат коста гардониди, обрӯву эътибори онро коҳиш медиҳад, барои рушди иқтисодиёти пинҳонӣ ва истифодаи ғайримаксадноки маблағҳои давлативу ҷамъиятӣ шароит фароҳам меорад ва дар маҷмӯъ, боиси поймолшавии ҳуқуқи инсон ва заиф шудани

пояҳои ахлоқии ҷомеа мегардад».

Ҳамин тариқ, бо мақсади аз байн бурдани коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон шаклҳои зерини ҳамкориҳои ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ оид ба муқовимат ба коррупсия, аз ҷумла ташаккули мафкураи зиддикоррупсионӣ дар байни табақаҳои гуногуни ҷомеа ва баланд бардоштани сатҳи

фаъолнокии шахрвандон дар ҷараёни мубориза ва муқовимат ба коррупсия, гузаронидани таҳқиқотҳои иҷтимоӣ, ташкил намудани курсҳои таълимии зиддикоррупсионӣ, ташаккули фазои оштинапазирӣ ва фарҳанги зиддикоррупсионӣ дар ҷомеа ба василаи ба роҳ мондани ҳамкориҳои густардаи мақомоти давлатӣ бо ВАО, баланд бардоштани маърифати зиддикоррупсионӣ дар ҷомеа бо василаи ҷалби мутахассисони соҳавӣ, олимони ҳуқуқшинос, равоншиносону иқтисодиётиён, сиёсатшиносон, рӯзноманигорон, кормандони мақомоти бар зидди коррупсия муборизабаранда, инчунин муҳаққиқони таъриху адабиёт, собикадорони мақомотҳои давлатӣ, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва байналмилалӣ ба василаи таъбу нашри адабиёти илмӣ оммавӣ дар мавзӯҳои зиддикоррупсионӣ; нависандагон, рассомон, ходимони театр, радиову телевизион ва зиёиёни кишвар ба василаи таҳия ва басаҳнагузори асарҳо оид ба оқибатҳои зараровари коррупсия, таҳия намудани видеоролиқҳо, асарҳои рассомӣ ва ғайра ба нақша гирифта шудаанд.

**Г. ДАВЛАТЗОДА,
З. ҚУРБОНОВ,
кормандони АМИТ**

ШОИРИ ВАТАНСАРО

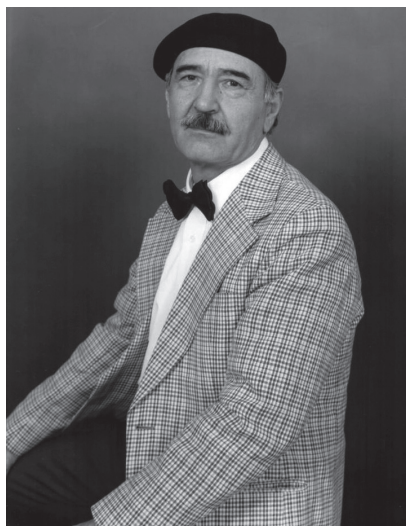
Дер боз мехостам дар бораи устои бузурги шеъри форсӣ, яке аз саромадони бузурги худшиносии миллӣ, шахсияте, ки шеърӯ пайкораш аз овони наврасӣ ба камина таъсири саҳти равонӣ дорад, устод Бозор Собир мақолае нависам ва хушам меояд, ки ин навиштаи ночизи банда ба ҷашни мубораки 85-солагии устод рост меояд.

Ба гуфти бузургон ҳар як инсон дар қолбади худ бо фикру андеша ва хулосарониҳои худ як ҳокимият, як давлатест ва дар заминаи ин хулосаи фалсафии бузургмардони таърих камина низ чун як тоҷики миллатшинос фикру зикри худро дорам.

Ин андеша зиёда аз 20 сол, аз овони мавҷудияти Иттиҳоди Шӯравӣ вобаста ба мутолиаи адабиёти тоҷик, адабиёти рус, адабиёти ҷаҳонӣ дар фикри банда пайдо гаштааст ва фикр мекунам, ки фарзандони ҳудогоҳи миллат низ ин фикри маро тасдиқ мекунанд.

Хулосаи камина аз он давраи пуршӯри бозсоии горбачёвӣ ҳамин аст, ки агар Тоҷикистонро ба «мизи худшиносии миллӣ» ташбеҳ диҳем, он гоҳ бешубҳа ва бечуну чаро чор пояи худшиносии миллии он пеш аз ҳама устои устодони «шеъри сафеди тоҷикӣ» Муъмин Қаноат, Лоик Шералӣ, Бозор Собирӯ Гулрухсоранд.

Онҳо буданд, ки бори аввал аз ибтидои солҳои 60-уми асри XX бо ашъори соф миллии худ дар васфи Ватан, модар, забони модарӣ, таърихи миллат дар дили хонандаи тоҷик баъди ҳоби гарони зиёда аз 30 солаи шахспарастӣ, тарси террору панҷараҳои ГУЛАГ-и сурх, як шӯру шар, валвалаеро барпо карда, инқилоби фикриеро бо номи «Ман», ба унвони худшиносии миллӣ, рӯи об бароварданд ва ин чор тан шоир, чор шахсутуни адабиёт, дар зарфи қариб 50 сол тавонтстанд парчамии бузурги худшиносии миллиро

зақоватмандона, бузургмардона, пеш-пешӣ оммаи халқ баранд.

Ашъори ин абармардони фарҳангии миллат садсолаҳо илҳомбахши хонандаи тоҷик хоҳад буд ва барои мо чун дарси худшиносии миллӣ хидмат хоҳад кард.

Устод Бозор Собир аз нахустин шеърҳо ва аввалин маҷмӯаи ашъори худ «Пайванд» (1972) ба дили хонандаи тоҷик роҳ ёфт ва оғиста-оғиста ашъораш дили алоқамандонашро солҳои 70-80-уми асри гузашта тасхир намуд. Бо ибораи дигар ашъори мондагори устод мисли офтоби аз пушти қуллаҳои кӯҳистон оғиста-оғиста бароянда, бо оғистагӣ ҷаҳони маънавӣ ва худшиносии миллии тоҷикро нурполо сохт. Дар дили ҷавонони адабиётдӯст ва ташнаи каломӣ тозаӣ солҳои 70 ва 80-уми асри гузашта ифтихор аз ватан, забону таърихи миллатро бедор кард.

Маҷмӯаҳои аз қабилӣ «Гули хор» (1978), «Мижғони шаб» (1981), «Офтобниҳол», «Оташбарг» (1984), «Бо ҷамидан, бо ҷашидан» (1989), «Ҷашми сафедор» (1991), ки дар даврони то истиқлолият ва пошхӯрии СССР рӯи ҷопро диданд, дар тарбияи худшиносии миллии ҷавонони тоҷик нақши муассире бозидааст.

Ёд дорам ҷопи шеърҳои, аз қабилӣ «Бухоро», «Девори Бухоро», «Забони модарӣ» байни мардуми Тоҷикистони ҷӣ шӯру валвалаеро бархезонид ва хушпазироӣ гардид. Ва бо иборае ҷашми ҷавоннор ба ҷӯи худшиносии миллӣ во намуда буд.

Рӯ овардан ба таърих ва шахсиятҳои таърихӣ, ҷуғрофиёи тоҷикон дар таърих ва пойтахти аввалини тоҷикон шаҳри Бухоро, Шоҳ Исмоили Сомонӣ дар адабиёти шӯравии тоҷик падидаи нава буд, ки Бозор Собир ёдовар мешуд ва ашъори таърихнаш ки саропо аз худшиносии миллӣ иборат аст, дар рӯзномаи «Маориф ва маданият» бо ҳамовозии сардабири вақт, зани диловар Бӯринисо Бердиева (руҳаш шод бод) соли 1981 рӯи ҷоп омад. Дар натиҷа кормандони Кумитаи Марказии ҳизби коммунистии Тоҷикистонро ба даҳшат ва қаҳру ғазаб овард.

Ҳар шеърӣ ӯ он вақт мисли шиносномаи миллӣ шинохта шуда буд.

*Нигоҳи гарми ман аз фарқи
кӯҳистон,
Ба сӯят чун Зарафишан рӯзу
шаб ҷорист,
Бухоро бо ғаму афсӯс мебинам,
ки ҷои бас азизонам,
Дар оғӯши ту ҳамчун ҷои
Сино ҷовидон холист.*

Дар давраҳои руқуд, ки ҷомеаи коммунистии Маскав ва Осиёи Вусто бо тамоми вучуд муқобили худшиносии миллии тоҷикон буд, навиштану ҷоп кардани чунин шеърҳо, ки зикраш рафт, қаҳрамонӣ буд.

Бахусус шеърӣ «Забони модарӣ»-яш ки солҳои 70-ум интишор ёфтааст зуд вирди забонҳо шуда буд:

*Ҳарчӣ ӯ аз моли дунё дошт, дод,
Хиттаи Балху Бухоро дошт, дод.
Суннати волою Девон дошт, дод,
Тахти Сомон дошт, дод.*

Ё дар чои дигар меоварад:

*Дар миёни тангчаши моне, ки чаши
тангашонро,*

Ҳеҷ ганҷе пур намекард,

*Ҳафт хони Рустамширо барҳадар
густурд.*

Ҳафт ганҷи қиммати

Афросиёбаширо,

Барҳадар рехт,

Ҳафт мулкаширо фидо кард!

Барои чунин сатрҳои ҷонсӯз ва зикри ошкоро дили шерона бояд дошт ва воқеан устод Бозор Собирӣ миллатдӯст ҳамин гуна шахс буд.

Шеърҳои аз қабилӣ «Айнӣ», «Тоҷикистон», «Дарвозаи Бухоро», «Теги Сино», «Китоби

*Халқи тоҷик теги дармонбашии
Синоро гирифт,
Теги дармонбашии Сино рӯи дунёро
гирифт...*

Мисраҳои фавқуззикр чун лавҳасухан бо ҳарфҳои калони сиёҳ дар ҳарду саҳифаи рӯзномаҳои ҷумҳуриявӣ чоп гашта буданд ва чун чаши хонанда ба ин сатрҳо меафтод, ўро беихтиёр эҳсоси ифтихори миллӣ, ифтихор аз фарзанди фарзонаи миллат ва ифтихор аз тоҷик будан фаро мегирифт.

Ҳамон давр ба ман ин порчаи шеърӣ таъсири саҳти равонӣ расонида буд. Шеърӣ мазкур ва достони «Ғаҳвораи Сино»-и устод Муъмин Қаноат, шеърӣ

*Халқи тоҷик,
Халқи ормон,
Об дар чаши,
Чун ятимон*

-ро метавон бе ҳаяҷон ва бефикр кироат намуд? Фикр мекунам, ки он касе, ки тоҷики ҳудогоҳ аст ва барояш дарду доғи ин миллати чигарсӯхта ва тӯли садсолаҳо дардакида бефарқ нест, ҳеҷ гоҳ чунин сатрҳои ҷонсӯзро наметавонад ором хонад.

Бузургии шеърӣ устод низ дар ҳамин аст. Яъне ў аз як воқеа, як фоҷиа ё худ як манзараи табиати диёр метавонад он гуна тасвиреро рӯи об барорад, ки аз он тамоми фоҷиа, ифтихори ватану ватандорӣ, худшиносии миллӣ ва зебоии табиати диёр ба ҷилва меояд.

Шоир тасвири мардони таърихӣ ва қору пайқори онҳоро чун расоми мониқалам тасвир мекунад.

Масалан, дар шеърӣ «Фирдавсӣ» мегӯяд:

*Ин ровии қаламраси Сосониёи
вақт,
Ин шоири қаламрави Сомониёи
вақт.*

*Дар маркази замин қалами
тези ҳешро,
Чун яккамех кӯфта лангар
намудааст,
Бо лангари забони дарӣ Раҳиш
шеърро.*

«Тоҷикон», «Фирдавсӣ», «Борбад», «Исмоили Сомонӣ», «Девони Бухоро» ва ғайраҳо саропо аз мазмун ва моҳияти худшиносии миллӣ саршоранд ва фикр мекунам, ки аксари фарзандони миллатдӯсти тоҷик онҳоро аз ёд медонанд.

Ёд дорам вақте, ки хонандаи мактаби миёна будем, соли 1980 чашни 1000 - солагии Шайхурраис Абӯалӣ ибни Синоро дар тамоми ҷаҳон чашн мегирифтанд. Дар Тоҷикистон низ ба ин муносибат чашни бузурге барпо гашт ва расонаҳои даврии кишвар шеърҳои зиёди шоирони тоҷикро бахшида ба он чоп намуданд. Дар ин миён шеърӣ ба тозагӣ навиштаи устод Бозор Собир «Теги Сино» дар байни шеърҳои ҷопгашта мавқеи асосӣ дошт ва зуд сари забонҳо гардид:

ба Шайхурраис бахшидаи устод Лоик маро водор ба он сохтанд, ки китобу мақолаҳои зиёдеро дар бораи Сино хонам ва китобхона аз қабилӣ «Пири ҳакимони Машрикзамин», «Сурат ва сирати Сино», «Пирӯзинома» ва ғайраҳо аз ин қабиланд.

Устод Бозор Собир дар шеърҳои лирикии худ ба зами он, ки табиати зебои диёрро хуб тасвир менамояд, ба ҳамин монанд воқеаҳои таърихӣ, дарду доғи миллати басо ҷафокашидаи худро бо ҷумла, калима ва ибораҳои суфта ва зебо, раван ва шоирона ифода мекунад, ки чунин тасвирҳои пурсӯз беихтиёр шахсро ба рикқат оварда, ба фикр намудан маҷбур месозад.

Оё чунин сатрҳои шеърӣеро ба мисли:

Бо чунин лафз ў фаъолият, хидмат ва фоҷиаҳои устод Айнӣ, Аҳмади Дониш ва дигаронро пурра равшан баён сохтааст.

Шоирӣ бузурги миллии мо аз ҳодисаҳои таърихии давраи бозсоии Шӯравӣ ва давраи пасошӯравӣ чун як узви ҷомеа ҳеҷ гоҳ дар қанор ва бетараф набудааст ва ҳодисаҳои ҳуни Тоҷикистон, чун баҳманмоҳи ҳуни соли 1990, воқеаҳои ҷанги таҳмили солҳои 1992-1997 дили поки ўро ба дард оварда, боиси инъикоси ин мавзӯҳо дар асарҳои баъдиаш гардидаанд.

Шеърӣ «Ғарқи хун», ки ба қурбонҳои соли 1990 бахшида шуд-

дааст, худ монандаи ашку алами миллати тоҷик аст.

*Эй нолаҳо, эй нолаҳо, эй нолаҳо,
эй нолаҳо,*

*Аз хуни ҳаҷдаҳсолаҳо, аз хуни
ҳаҷдаҳсолаҳо.*

*Дар фаршҳо, дар зери по, монанди
барги лолаҳо,*

*Монанди барги лолаҳо, дар чолаҳо,
дар чолаҳо.*

Ё худ дар шеъри «Чашмҳои дурбинҳо кӯр бодо, кӯр!» оиди воқеаҳои ҷанги таҳмили тоҷиккуши солҳои 1992-1997 овардааст:

*Кокули сабзи наистоне ба ҷанги
мавҷи Омӯ,*

*Ҳамчу аз гесӯи занҳои «шиновар»
мекашад ӯ.*

*Як наистон нолаам ман,
як наистон печу тоб,*

*Як чигар дарёи хунам, як чигар
дарёи об.*

Дар ин сатрҳо бо пуррагӣ даҳшати ҷанги ба ном шаҳрвандӣ, вале дар асл генотсиди халки тоҷик тасвири худро ёфтааст.

Қисмати зиёди навиштаҳои ашъори устод аз тарафи овозхонон бомуваффақият сароида шуда, ҳамчунин шеърҳои ҷузъи таркибии ҳар як ҳонадони мардуми тоҷик гардидаанд.

Бархе аз ашъори шоир чун шеъри миллий, ба гимни мардумии халки тоҷик табдил ёфтаанд.

Чунончи, ба ин шеъри бисёр маъруфи «Исмоили Сомонӣ – девори Бухоро буд» мисол шуда метавонад, ки тариқи садо ва симо зуд-зуд садо медиҳад, ба дӯстдоштатарин, маҳбубтарин шеъри ҳар як ҳонадони тоҷик табдил ёфтааст.

Чуноне ки шоир мефармояд:

*Аз хуни Сиёвушем, ҳамхуни
Сиёвушем,*

*Аз ҷомасафедонем, ҳар ҷома
намеӯшем,*

*Ҳамсоли «Авасто»-ем, ҳам оташи
Зардуштем,*

*Мо оташи Зардуштӣ, нокушта
намекуштем.*

*Исмоили Сомонӣ, девори Бухоро
буд,*

*Мо ҳамватани ӯем, ӯ ҳамватани
мо буд,*

*Мо ҳам кӯҳи хороём, девори
Бухороём,
Девори Бухороём, мо ҳам кӯҳи
хороём.*

Ашъори устод замони оворагӣ, рӯҳафтодагӣ, фоҷиаи миллий ва пахну парешонии миллат чи дар дохили Ватан ва чи берун аз он, аз даҳони фарзандони ин миллати азияткашида ҳама вақт баланд садо медод, ки ин худ нишонаи хусусияти миллий доштани ашъори устод ва то андозае тоҷикро барои ба худшиносии миллий расидан ҳидояткунанда будани онро нишон медиҳад.

Оре, чунин ашъори бузург, чунин ашъори пуртаъсир метавонад сарҷамъкунандаи миллат бошад ва ҳаққо, ки чунин низ ҳаст.

Банда, ки замони ҷанги таҳмили шаҳрвандӣ ба ҳайси сармуфаттиш дар минтақаҳои гуногуни даргир иҷрои вазифа намудаам, барои пешгирии бедодгариҳо ва ҷинояткориҳои тарафҳои даргир, барои ба ҳам овардани фарзандони миллати тоҷик аз минтақаҳои гуногун, барои рӯи об овардани эҳсосоти худшиносии миллии тоҷикони беҳабар аз макри дунё дахҳо маротиба аз ашъори ватандӯстонаи устод Бозор Собир кироат намуда, миллатро ба ифтихори ватандорӣ, ватанпарастӣ, ифтихор аз фарзандони миллат, таърихи хеш, ориёҳои бузург даъват намудаам ва шунавандагон, ки афсару сарбоз, коргару деҳқон, муллову омӯзгор, олиму деҳқон буданд, бо чашмони пурашк сатрҳои ҷонсӯзи устод Бозор Собирро шунида, ҳамагӣ ба фикри ояндаи миллат фуру рафта, хостагори ваҳдати миллий гаштаанд, агарчанде, ки ба қавле он солҳо хондани ашъори шоирони бузурги миллии мо ва алалхусус ашъори устод Бозор Собир ҳатар дошт, зеро хоҷагони ҷанги таҳмили шаҳрвандии Тоҷикистон дар хориҷи кишвар хостори ҷанги дуру дарози ба ном шаҳрвандии Тоҷикистон буда, зидди майлонҳои худшиносии миллати тоҷик буданд. Чун худшиносии

миллии миллати тоҷик метавонист нақшаҳои шуми онҳоро ба зудии зуд барбод диҳад, аз ин рӯ онҳо боло гирифтани худшиносии миллии тоҷиконро чун ба ҳам пайваست гаштани халқаҳои занҷир дониста, аз ин авомил саҳт метарсиданд.

Таърих гувоҳ аст, ки ахиран савияи то андозае баланди худшиносии миллии роҳбарони тарафҳои даргир, ба зудӣ онҳоро ба хоҷири бақои миллат ва кишвар, ба гуфтушунӣ ва ба сулҳу ваҳдати миллий овард.

Ҳақ ба ҷониби Президенти кишварамон Эмомалӣ Раҳмон аст, ки пайваста ва доиман оиди баланд бардоштани рӯҳияи худшиносии миллии миллати тоҷик дар ин давраи ҷаҳонишавии тамаддунҳо ва вазъи на он қадар хуби сиёсии ҷаҳон ҳарф мезананд.

Оре, дар ин давраи нозуки таърихӣ агар меҳохем, ки чун миллат боқӣ монем ва пешрав шавем, бояд худшиносии миллиамонро ба ҳадди комил боло бардорем, маҳз наҷоти миллатро ман дар «худшиносии миллии ҳади комил» мебинам.

Дар ин асос адабиёт, таърих ва фарҳанги мо нақши аввалия ва ҳалкунанда дорад ва фикр мекунам, ки ашъори бузурги ватандӯстонаи устод Бозор Собир чун «мактаби бузурги худшиносии миллий» барои баланд бардоштани ҳиссиёти худшиносии миллии миллати тоҷик, алалхусус ҷавонону наврасон хизмати бузургеро анҷом дода метавонад ва ӯ чун шоири бузурги миллий барои ин миллат аллакай хизмати худро ба анҷом расонида аст.

**Варқай
ЗАЙНИДДИН,
узви ИҶТ,
хуқуқшинос**

Ба пешвози 70-солагии адаби мумтоз Сайф Раҳимзоди Афардӣ

СОҲИБИ ДИЛИ БУЗУРГ

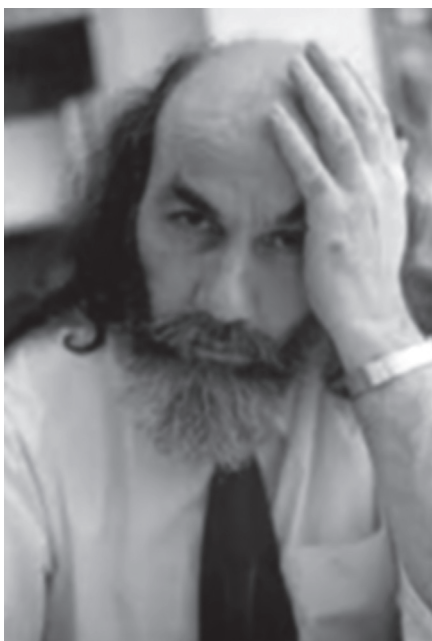
Ҳанӯз аз даврони мактабхонӣ ба навиштани мақолаву лавҳаҳо рағбат доштам ва аҳён-аҳён ҷакидаҳои хомаам дар рӯзнамаҳои бачагонаи давр ба таъб мерасиданд. Солҳои донишҷӯӣ ба навиштани очерку ҳикояҳо ҷуръат кардам, вале шарм медоштам онҳоро ба касе нишон диҳам. Баъди хатми мактаби олий ба зодгоҳам баргаштам ва дар мактаби деҳа ба таълиму тарбияи насли наврас машғул шудам. Ин давра барои рӯзнамаи ноҳиявӣ дар мавзӯҳои гуногун мақола менавиштам. Ниҳоят ҷуръат кардаму чанд ҳикояамро ба рӯзнамаҳои ҷумҳуриявӣ фиристодам. Аз идораи баъзе рӯзнама ҷавоб меомаду баъзеҳо сукутро авло медонистанд. Чанд ҳикоя ба рӯзнамаи номдори “Тоҷикистони советӣ” фиристодам. Ҳар дафъа номае меоварданд, ки қариб дар як шакл нигошта шуда буданд. Он номаҳои дилшикан ва ноумедкунанда то имрӯз дар бойгонии банда маҳфузанд...

Дар ин байн чанд ҳикояву очеркҳои калонҳаҷам дар рӯзнамаҳои “Комсомоли Тоҷикистон” ва “Газетаи муаллимон” ба таъб расиданд. Ҳанӯз аз рӯзнамаи “Тоҷикистони советӣ” дил нақанда будам. Намедонам чаро, аммо мехостам, ки ҳикояамро дар саҳифаи ин рӯзнама бубинам. Умед доштам, ки рӯзе ҳикояи як қаламкаши деҳотӣ дар саҳифаи рӯзнамаи овозадор ҷоп хоҳад шуд.

Соли 1984 буд. Устод Ҷонибек Ақобир ба идораи хоҷагии давлатии зотпарварии “Нимич”, ки банде он ҷо мезистам, занг зада, аз директори хоҷагӣ хоҳиш кардааст, ки “Диловар ҳатман ба Душанбе биёяд. Ёро корманди рӯзнамаи “Тоҷикистони советӣ” Сайф Раҳимов суроғ дорад”, гуфтааст. Аз ин хабар саропои вучудамро ҳаяҷон фаро гирифт. Аз шодӣ ҷои нишаст намеёфтам. Назди директори мактаб даромадам ва ду-се рӯз рухсатӣ гирифта, субҳи барвақт ба роҳ баромадам...

Устод Сайфро ғоибона аз рӯи ҳикоя ва повестҳои ӯ медонистам. Ҳикояҳои ӯро гаштаву баргашта меҳондам. Забони асарҳо, устухонбандӣ ва тасвирҳои устакорона маро тасхир карда буд. Қиссаи ӯ “Ситораҳои сари танӯр”-ро маҷаллаи “Садои Шарқ” ҷоп кард. Ин қиссаи пур аз дардро хондаму бори дигар мафтунӣ ҳунари волои ӯ шудам. Рӯзгори Робиа ва модари ӯ хеле устакорона тасвир шуда буд. Баъзе лаҳзаҳо ашқи чашмонамро дошта наметавонистам. Мегиристам ва ба ҳоли онҳо дилам месӯхт. Манза-

раи кашидани қувваи барқ дар деҳаи дурдаст ҷуноне буд, ки даврони бачагӣ шоҳиди он будам. Ҳикояи “Гунчишкӣ сафед” низ бехтарин ҳикоя дар адабиёти давр буд. Писарбачаи зираку доно дар дунёи орзуҳои худ зиндагӣ мекунад ва хангоми мутолиа ҳар хонанда бешак айёми бачагии худро пеши рӯ меорад. Аммо на ҳар нависанда метавонад, ки ин даврони ширину фаромӯшношуданиро мисли Сайф рӯи қоғазӣ сафед тасвир кунад. Баъзе ҳикояҳои ӯро қариб, ки аз ёд мебудам. Ҳамеша орзу доштам,

ки мисли ӯ дар ҷодаи ҳунар устод бошам. Бо ҳамин андешаву орзуҳо ба шаҳр расидам ва рӯзи дигар субҳи барвақт ҷониби редакцияи “Тоҷикистони советӣ” роҳ пеш гирифтам. Редакцияи рӯзнама он солҳо дар ошёнаи якуми собиқ бинои Вазорати фарҳанг ҷойгир буд. Ҷун ворида бино гардидам, ба хондани навиштаи пушти дарҳо машғул шудам. Дар як дафтари қорӣ устодон Сайф Раҳимзоди Афардӣ, Доро Начот ва Саодат Сафарова менишастанд. Бечуръатона ангушт ба дар кӯфтам ва онро боз кардам. Дар мизи рӯ ба рӯи дар устод Сайф менишаст. Салом додаму ба мизи ӯ наздиктар рафта гуфтам, ки ман Диловар аз Фарм омадам. Шумо суроғ кардаед. Устод аз ҷо баланд шуд ва

самимона дастамро фушурд ва курсиро пахлуяш гузошту ба нишастан ишора кард. Баъди пурсупоси маъмулӣ аз кашаки мизаш ҷувдонеро берун оварду онро кушод ва чанд саҳифаро аз он гирифт. Ин варақҳо яке аз ҳикояи банда “Заҳми носур” буд.

– Ҳикояҳои ӯро хондам,- аз саҳифаи ҷашм нақанда сукунатро ҳалалдор кард Устод Сайф. – Қалами хуб дорӣ, агар заҳмат бикашӣ нависанда мешавӣ. Асарҳои хонданӣ меофарӣ. Инро дар мисоли ҳамин ҳикоя якҷоя таҳлил мекунем ва нуқсонро норасоӣҳоро меҷӯям. Ба маслиҳати ман гӯш деҳу он тарафаш ба кӯшишҳои худат вобаста аст.

Аввал дар бораи комёбиҳои ӯ дар ҳикояи “Заҳми носур” андешаронӣ кард. Тарафҳои хуби қори наввисандаро тарзе баён намуд, ки вучудамро ҳаяҷон фаро гирифт. Дарк кардам, ки умед дар кимкадом гӯшаи қалбам шуъла зад. Ба ҳунари худ бовар кардам. Сипас ба нуқсонҳои ҳикоя рӯй овард.

Ӯ ҳарф мезаду ман суҳанҳои ӯро бо гӯши дил мешунидам ва дар дафтари хотир сабт мекардам.

Дигар дунёро фаромӯш карда будам. Ман мондаму суҳбати пурмуҳтавои устод Сайф.

Устод Сайф дигар ҳуроки пешинро фаромӯш карда буд. Ба хотири як қаламкаши деҳотӣ ҳама корашро монда буд ва бовар дошт, ки заҳматаш беҳуда намеравад. Дар дил аҳд кардам, ки тамоми гуфтаҳои ӯро иҷро мекунам. Дар назди ӯ масъулияти бузургеро ба зимма гирифтам. Он рӯз ӯ беш аз чаҳор соат вақти худро масраф ба таҳлили як ҳикояи шогирдона кард. Билохира суҳбатамон ба итмом расид ва устод Сайф гуфтанд, ки пагоҳ пеш аз ба роҳ баромаданам ӯро бинам.

Рӯзи дигар саҳарии барвакт би идораи рӯзнома рафтам. Устод Доро Начот ва Саодат Сафарова машғули кор буданд. Аз устод Сайф дарак набуд. Ман ҳамроҳи онҳо нишаста мунтазири омадани устод шудам. Гоҳ устод Доро Начот суҳане мегуфт гоҳе Саодат. Ҳарду устоди касби худ буданд ва дар баробари ин аз эҷодиёти устод Доро хуб огоҳ будам. Ӯ дар байни эҷодкорон ҳамон солҳо мавқеъ дошт ва аз ҷониби устодони суҳаншинос эътироф шуда буд.

– Ту бо Сайф ягон хешӣ дорӣ?– дар омади гап гуфт Саодат.

– Не, ман аз ноҳияи Ғарм... Ӯро ғоибона медонистам, бори аввал аз наздик суҳбаташ насибам гашт, гуфтам.

– Аз рӯзи омаданаш ба вазифаи мудири шуъба бори аввал мебинам, ки ин қадар вақташро бо як нависандаи навқалам сарф кунад,– андешамандона гуфт Саодат.–Гумон кардам, ки ӯро пештар мешинохтӣ. Дар ҳақиқат Сайф соҳиби дили бузург аст. Маълум, ки дар ҳикояҳои чизҳои ҳубро пайдо кардааст.

Баъди интизорӣ дар боз шуд ва қомати болову чеҳраи зебои устод Сайф назди дар пайдо шуд. Бо меҳрубонӣ дастамро фушурд ва сабаби дер монданиро кӯтоҳак баён кард. Аз хоксорӣ ва меҳрубонӣ ҳама ҳаҷолат кашидам. Баъди ба ҷояш гузашта нишастан дубора чувдонро кушод ва ҳикояҳои маро гирифта ба дастам дод.

– Ҳамаи ҳикояҳои ӯро хондам,– дубора гуфт устод.– Бад нест. Роҳи интиҳобкардаат роҳи душвор аст. Қомеъии эҷодкор ба омӯзиш, андӯштани таҷриба ва тобоварист. Бовар дорам, ки ту муваффақ мешавӣ. Аз эроди баъзеҳо дилат нашиканад. Дунё ҳамин аст. Фикри ҳар кас ба қадри ҷиммати ӯст. Аввал ҳикояи “Заҳми носур”-ро таҳрир мекуни. Бовар кардӣ, ки ҳикоя дар ҳақиқат ба талабот ҷавобгӯст, онро ба ман мефиристӣ. Баъд ҳикояҳои дигаратро...

Вай баъди гуфтани ин суҳанҳо аз кашаки миз китоберо бароварду ба дастам дод.

– Ин маҷмуаи аввалини камина аст,– ҳамон табассуми зебо дар лаб гуфт устод. –Онро ба ту бо он умед медиҳам, ки баъди соли ҳамин гуна китобро, ки муаллифаш ту бошӣ, бароям меорӣ.

Китобро аз дасти вай гирифтам ва арзи сипос намудам. Аз пушти китоб сурати устод Сайф андешамандона ба ман менигарист. Гӯё гуфтан меҳост,

ки ба ин пайроҳаи душворгузар қадам гузоштӣ, мисли ман собитқадаму уствор бош...

Бо устодон худохофизӣ кардаму бо табии болида ба зодгоҳам баргаштам.

Дар роҳ дилам қарор нагирифтун китобро боз кардам. Ба ин китоб шоири варзида ва устоди суҳан Гулрухсор пешгуфтор навишта буд. Устод Гулрухсор на ба ҳар китоби навқалам пешгуфтор менавишт. Сахтигирии ӯро ҳама медонистанд. Ман саросема ба хондани сарсуҳан шурӯъ кардам. Устод Гулрухсор ба адаби ҷавон баҳои баланд дода буд. Дар фароварди гуфтораш навишта буд:

“Ба китоби нахустини нависандаи ҷавон пешсуҳан навиштан кори ниҳоят масъулиятнок ва ғуворост. Ғуворо аз он аст, ки бо ин фотеҳа боз як марди фидоии дилбеқарор ба хидмати халқу диёр ба роҳ мебарояд. Масъулиятнок аз он ҷиҳат аст, ки оё марде, ки бо дуои неки ту, бо фотеҳаи ту ба роҳи морпечи адабиёт сафаракист, дар қулвори худ чизи шоистае дорад ё не? Пеш аз фотеҳа додан ба нависандаи ҷавон Сайф Раҳимов ман дар ҳамин андеша будам. Чанд сол аст, ки ҷустуҷӯ, қомеъӣ, пешравӣ ва сайқали эҷодиёти ӯро дар пеши назар санҷиш дорам. Инак, ба хонандагони арҷманд хушнудона ва умедворона арз мекунам: муаллифи китобе, ки шумо чун нони гандумӣ ба даст гирифтаед, дар ҷодаи хизматгории ва фидокорӣ ба халқу Ватани худ шахси раҳгузар нест. Силсилаи эҳсоси калом ва андешаву идрокаш ба ҳам пайваста, мақсаду маром ва орзуву омолаш аз зиндагӣ, масъулияти граҷданӣ, шахсияти ҳақиқии адаби ҷавон ибтидо гирифтаанд.”

Устод Сайф Раҳимзод дар оянда исбот кард, ки дар ҳақиқат фарзанди содиқи меҳану миллат аст. Ӯ барои ғанӣ гардонидани адабиёти муосири тоҷик ҳастагиро ҳис накарду заҳмат кашид. Баҳри ободии Ватан, пешрафти маърифати мардум то рӯзҳои охири ҳаёташ мардона гом бардошт.

Баъди бозгашт муддате ҳикояҳои ӯро ба даст нагирифтам, балки ба омӯзиш шурӯъ кардам. Ҳарчанд то он рӯз садҳо китобро мутолиа карда бошам ҳам, пас аз суҳбати пурмуҳтавои устод Сайф аз нигоҳи дигар ба мутолиа пардохтам. Талош мекардам, ки аз ҳар як асари хондаам барои худ чизе пайдо намоям. Ҳикоеҳои нависандагони маъруфи тоҷик ва дигар мамолиқро, ки дастрас буд, гаштаву баргашта меҳондам. Пора-пора ҳикояҳои бузургонро аз ёд мекардам. Баъди ду-се моҳ ба таҳрири ҳикояам шурӯъ кардам. Пас аз заҳматҳои зиёд ва шабзандадорӣҳо бовар кардам, ки тамоми маслиҳатҳои устод Сайфро хангоми таҳрири ҳикоя иҷро кардам. Онро аз нав тозанавис намудаму унвони ӯ ба идораи рӯзномаи “Тоҷикистони советӣ” фиристодам. Ҳафтае пас дигар интизор будам. Ҳар шумораи рӯзнома-ро саросема варақ мезадам, умед доштам, ки дар шуморае ҳикояи худро пайдо мекунам, аммо... Рӯз паси рӯз, ҳафта паси ҳафта мегузашту ба моҳ таб-

дил меёфт, вале ҳикояи банда дар саҳифаи рӯзнома пайдо нашуд. Баъди панҷ - шаш моҳ пайи коре ба Душанбе сафар кардам. Сари қадам ба Иттифоки нависандагони Тоҷикистон рафтам. Ба дафтари кори дӯстонам Баҳманёр ва Муҳаммадраҳими Сайдар даромадам. Онҳо масъули баҳши насри маҷаллаи “Садои Шарқ” буданд. Муҳаммадраҳим маро табрик гуфт.

– Муборак шавад,- маро дубора ба оғӯш кашид ӯ. -Ҳикояатон дар шумораи панҷуми маҷаллаи “Садои Шарқ” ба таъб мерасад.

– Ман барои маҷалла ҳикоя нафистодам,- таъҷубамро пинҳон накарда посух додам ба вай.

– Медонем,- хандаи зебо ба лаб гуфт ӯ. -Ҳикояро Сайф овард. Назди сармуҳаррир даромад ва баъди рафтани онро ба мо доданд. “Заҳми носур” ном дорад ҳикояат.

– Ҳамин хелу... Ин ҳикояро ман ба устод Сайф фиристода будам. Орзу доштам, ки дар рӯзномаи “Тоҷикистони советӣ” чоп мешавад. Бовар надоштам, ки то ба ин ҷо мерасад. Хаёли муҳоле мебуд.

– Маълум, ки ҳикояат ба Сайф писанд омадааст,- гуфт Муҳаммадраҳим. - Агар ҳамин тавр намешуд, вай назди сармуҳаррир намедаромад.

Аз ин хабари хуш дар он соат худро хушбахтарин офаридаи олам медонистам. Ҳеҷ бовар надоштам, ки дар саҳифаи маҷаллаи “Садои Шарқ” ҳикояи ман ба таъб мерасад. Гумоне хоб медидам...

Ҳамин тавр бо дастгирӣ ва маслиҳатҳои беғарзонаи устод Сайф Раҳимзоди Афғардӣ “Заҳми носур” дар саҳифаи маҷаллаи адибон чоп шуд ва аз тарафи устодон баҳои арзанда гирифт. Ҳамон соат сухани Саодат Сафарова ёдам омад: “Соҳиби дили бузург аст, Сайф”. Бовар кардам, ки сухани ӯ дуруст будааст.

Шитобзада ба идораи рӯзномаи “Тоҷикистони советӣ” рафтам. Устод саргарми кор буд. Иҷозат пурсидаму воридаи дафтари корӣ шудам. Аз ҷо баланд шуд ва самимона дастамро фушурду табрикам гуфт.

– Ана ҳамин хел додари акаш, - бо чехраи кушода садо баланд кард ӯ. -Муборак шавад. Бовар дорам, ки ҳикояҳои ояндаат боз ҳам хубтар мешаванд. Ҳамааш ба худат вобаста. Ҳоло камтар навису бештар биомӯз...

– Ташаккур ба шумо устод,- бечуръатона садо баланд кардам ман.

– Ҳоло то устодӣ хеле дурам,- хандида гуфт Сайф. -Ба ту иҷозат медиҳам, ки ноамро бигирӣ. Сайфулло бигӯ. Ту аз ман се сол хурд ҳастӣ. Устод он касонеанд, ки дар ин роҳи душвор пичаҳои худро сафед кардаанд. Агар умр боқӣ бошад содиқона заҳмат бикашем, мо ба пояи онҳо хоҳем расид.

Шабҳои дароз сари мизи корӣ менишастам. Барои дарси оянда тайёри медидам. Сипас китоберо ба даст мегирифтаму то дер мутолиа мекардам. Аз ҳама аҷиб ин буд, ки баробари сари мизи корӣ нишастан,

симои нуронӣ ва чехраи зебову дилкаши устод пеши рӯ чилвагар мегардид. Андарзҳои бародаронааш дарёвор ба ғушам мерехт ва масъулияти бештарро ҳис мекардам.

– Мақсад аз навиштани ҳикоя танҳо баёни воқеа ё ҳодисае нест,- мегуфт ӯ. - Нависанда бояд ҳадаф дошта бошад. Ҳадафи ӯ таъсири маънавӣ ба рӯҳияи инсон аст. Мақсад тарбия аст. Яъне аз воқеаи руҳдода хонанда баҳрае бигирад. Ғизои маънавии инсон гардад навиштаи шумо.

– Фалсафаи ҳаёт муҳимтарин ҷузъи ҳикоя аст,- идома меод суханашро. -Ба рӯи коғаз овардани ҳар воқеа ҳикоя шуда наметавонад. Дар баробари ин ба бадеияти асар ҳамеша аҳамият додан муҳим аст. Ҳикоя асари бадеист ва бояд бадеияти асар дар ҷои аввал бошад.

Забони асари бадеӣ куллан аз забони асарҳои публистӣ тафовут дорад. Ин масъаларо фаромӯш наку. Ҳикояи нависандаи маъруф Чек Лондон “Дар талоши ҳаёт”-ро ба ёд биёр. Ин ҳикоя байни хонандагони тамоми дунё муаллифро машҳур кард. Дуруст интиҳоб намудани мавзӯ нависандаро ба мақсад мерасонад.

Мо бояд аз забони зиндаи халқ бехтарин калимаҳоро, ки барои тамоми мардуми тоҷик фаҳмост, истифода барем. Чунон ки устод Садриддин Айний дар ин мавзӯ борҳо таъкид кардаанд...

Боре дар як воҳӯрӣ дар бораи ҳикояи “Падруду пайғом” суол додам. Хеле баъд буд, шояд пас аз се-чор сол, ки мо дигар мисли бародар ба ҳам наздик будем. Гуфтам, ки ҳар гоҳ ин ҳикояро меҳонам, симои ду бародари ғуррамаргам пеши рӯ меояд. Дигар қудрати хондан намекунам. Охири суханони эшон дар ғушам садо медиҳад. Фигони пурдарди модарам маро озурда мегардонад. Оё ин ҳикоя ҳақиқат дорад?

Устод Сайф ба суолам посух нагуфт. Нигоҳи андешамандашро ба нуктаи номаълуме дӯхту сукут варзид. Ранги рӯяш иваз шуд. Аз суоли ҳеш пушаймон шудам ва дар дил худамро сарзаниш кардам. Дилам аз дигар шудани вазъи устод хичил шуд.

– Ҳикояи бехтарин,- баъди муддати мадид сукунатро ҳалалдор карда ба гап даромад вай, - ҳамон аст, ки хонандагон лаҳзае худро дар он пайдо кунанд.

Ӯ ҳарф мезаду ман медидам, ки ҳаёлаш пайи хотираҳо саргардон аст...

Имрӯз ҳам устод ҳамроҳи ман аст. Гоҳе ба мушқилие гирифта мешавам, дар офаридани асаре душворӣ мекашам, гоҳе ки ноумедӣ меҷӯям чанг ба қалбам занам, устод ба мададам меояд. Ёро мебинаму андарзҳои ӯро мешунавам. Ва гумон мекунам, ки бандҳои баста кушода мешаванд, мушқилиҳо меғурезанд ва бо як умеду боварӣ қалам ба даст мегирам....

Диловари МИРЗО

Накҳате аз қомони кӯҳистон

ЗОДАИ КҶҲСОР

Ӯ зодаи диёри кӯҳсор аст. Дар диёре чашм ба олами ҳастӣ во намуда, ки мардумаш басо самимӣ ва хоксоранд. Шахсест дурандешу нақўғуфтору некпайкор. Аҷаб инсонест дарёфтем ўро. Чун вориди утоқи корияш гардидем, ба зудӣ пай бурдем, ки ў бо маънои то-маш шахси хушмуомилаву тарбиятдида аст.

Соли 1970 дар диёри зебоманзари Муъминобод дар оилаи амаки Насруллоҳ садои гиряи тифлаки навзоде ба фазо танин андохт. Бузургтарони байт бо умеди зиёд ба ў Азизҷон ном гузоштанд, то азизи аҳли хонадону ҷомеа гардад. Тавлиди шохписар ба ин хонадони хушбахт ҳусни дигар бахшид.

БАҲРАМАНДӢ АЗ ДИЁР

Айёми туфуллияту наврасии Азизҷон маҳз дар деҳаи Сармайдони хушбоду ҳаво мегузашт. Рӯзу моху солҳо сипарӣ мешуд. Азизҷон аз оби чашмаҳои мусавффо нӯш мекард. Аз боду ҳавои муаттар нафас мегирифт. Аз тарбияи ноаён пуртаъсири калонтарони диёраш баҳраманд мешуд. Тарбияти хуб дид. Эҳтирому самимият омӯхт.

ҚАСДИ НАҚЎ

Баъдан ба пойтахти кишвар кӯч бастанд. Азизҷон баҳри омӯзиши илм камар баст. Назди худ мақсад гузошт, ки хонда босавод мешавад. Ин иқдоми чигарбанд аҳли байтро хеле хуш омад. Волидонаш ҳуҷҷатҳои Азизҷони кӯчакро ба мактаби таҳсилоти миёнаи умумии рақами 24-и шаҳри Душанбе супориданд. Аз рӯзҳои аввали ба ин даргоҳи илму маърифат омаданаи миёни муаллимону ҳамсинфони аён гардид, ки ў танҳо

андешаи бо баҳои хубу аъло хонданро дар сар дорад.

ДУРАХШИ НИГИН

Айёми паси партаҳои мактабӣ нишастан низ хотима меёфт. Ҳатто тайи ду-се соли охири мактабҳои Азизҷон ҳамчун хонандаи қобилиятноку дорои дониши хуб байни ҳамсабақон амсоли нигине медурахшид. Оре, ў бо донишу малака, рафтору гуфтор, муомилаву муошираташ миёни ҳамсабақону назди омӯзгорон мавқеи хоса дошт.

ДУНӢИ ОРЗУҲО

Акнун Азизҷон дар олами бекарони орзуву умедҳои нақӯи хеш ғуттавар буд. Андешаи зиёде дошт ў чун орзуҳои беохираш. Орзу мекард, ки аз тамоми имкониятҳои доштааш истифода бурда, корхонае бунёд кунад.

Ҳар вачаб хоку ҳар зарра оби диёрро ў сидқан дӯст медошт. Дар синну соли толибилм буданаи мардуми худ хизмат карданро дар

дил мепарварид. Ҳар гаҳе ба деҳа мерафт, бо ҳавас ба нававу шохчаҳои пурмеваи долу дарахтон менигарист. Баъдан, боз риштаи ҳаёлаш баробари ҷӯйҳои қатор-қатори заминҳои қорам то ба нуктаҳои охир медавид. Ҳосили рӯидаро бо муҳаббати беандоза тақрибан ҳисобу китоб мекард. Аз онҳо чӣ қадар тайёр кардани молу маҳсулотро дар майнааш мепазонд.

ОҶОЗИ ФАӢОЛИЯТ

Мактаби миёнаро Азизҷон бо баҳои хубу аъло хатм намуд. Сипас, ҳуҷҷатҳои ӯро ба факултаи иқтисодии Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон) супурд. Донишҷӯ шуд. Шебу фарозу каму коти айёми донишҷӯиро паси сар мекард. Мушкilot низ паси ҳам омаду рафт дошт. Хуллас, бо ин ҳама нигоҳ накарда, таҳассуси иқтисодии саноатро соҳиб шуд.

Акнун Азизҷон Абдурахмонов бо таҳассуси андӯхтааиш корманд шуд. Нахуст ў корро дар яке аз корхонаҳои воқеъ дар ноҳияи Октябр (ҳоло ноҳияи Сомонӣ) ба ҳайси муҳосиби музди меҳнат шурӯъ намуд. Аз рӯзҳои нахустини фаъолият коргари ҷавону болаёқат аз ўҳдаи кор мебаромад. Ба чашми роҳбарияти коргоҳ низ ин рафтори ў хеле писанд афтода буд. Зиёда аз панҷ соли фаъолият маҳз дар ҳамин коргоҳ паси сар шуд. Дар ин муддат А.Абдурахмонов қариб дар тамоми зинаҳои ба иқтисод рабтдошта кор кард. Бо ибораи дигар, ў солҳои 1988 – 1993 аз ҳисобҳои оддӣ то сармуҳосиб дар ин коргоҳ фаъолият намудааст.

АМРИ ТАҚДИР

Баъдан, бо амри тақдир Азизҷон Абдурахмонов дар Агентии шуғли аҳоли ва нафақа ба кор медарояд. Дар ин коргоҳи бонуфӯз низ ӯ ба зудӣ мавқеъ пайдо мекунад ва дар ин ҷода низ муваффақ мегардад.

Дар Агентии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа Азизҷон Абдурахмонов дар вазифаҳои мутахассиси фарогир, муовин ва сардори шуъба, сардори Раёсати суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа дар ноҳияҳои Исмоили Сомонӣ, Фирдавсӣ ва Сино қору фаъолият намудааст.

Шуруъ аз моҳи феввали соли 2022 Азизҷон Абдурахмонов ба ҳайси сардори Маркази минтақавии баҳисобгирии инфиродии шаҳри Душанбе фаъолият дорад.

МУОМИЛАИ ХУБ МЕБОЯД ДОШТ

Ҳини сӯҳбат Азизҷон Абдурахмоновро ҳамчун шахси сазовору арзанда дар мақоми ишғолнамудааш дарёфтем. Бо мардуми қорафтада, ки онҳо аслан қалонсолонанд, муоширату муносибати хеле хуб дорад. Кӯшиш мекунад, ки мушкили ҳар кадоми онҳоро бар манфиаташон ҳал намояд.

– Мо, кормандони суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақаро лозим аст, ки бо ин тоифаи мардуми қорафтада муносибати хеле хуб дошта бошем, – мегӯяд Азизҷон Абдурахмонов. – Балки ҳамчун фарзанд бояд диққат диҳем, ки онҳо чӣ мушкилоте доранд бо чӣ мақсад ба ин даргоҳ омадаанд? Кадом ғаму дард ё масъала ин одамони қалонсолро маҷбур намуда, ки онҳо ба суроғи мо омадаанд? Ва боз суолҳои зиёди дигаре доим дар майнаам ҷарҳ мезананд. Аз ин рӯ, аввалан ман онҳоро хуб истиқбол мегирам, баъдан сабаби ташрифашонро ба ин коргоҳ пурсон мешавам. Кӯшиш мекунам, ки мушкили онҳоро дарк кунам. Барои ин бошад, асолату рисолати неки инсонӣ зарур аст. Худро фарзанду қалонсолонро дар симои падару модар бояд ҷо

диҳем, то ин ки мушкилоти онҳо ро ҳал намоем.

Вучуди инсонӣ бояд саршор аз некиҳо бошад

Дар ҳақиқат, муомилару муносибати дуруст, новобаста аз синну соли онҳо, барои ҳар роҳбар дар мадди аввал меистад. Азизҷон Абдурахмонов бар он ақида аст, ки вучуди инсонӣ бояд саршор аз некиҳо бошад.

– Вақте ба мо бовар карда, ба ин ва ё он вазифа таъйин мекунам, моро зарур аст, ки ба ин боварӣ содиқ бимонем ва бо вичдони пок меҳнат кунем. Охир, иҷрои вазифа, ин яъне дар хизмати мардум будан аст.

Ин нуктаро Сарвари давлатамон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳар як вохӯриву баромадҳо

яшон таъкид менамоянд, ки ба мардум аз сидқи дил хизмат намоем. Ҳамин нуктаи муҳимро мо бояд ба инобат гирифта, фаъолияти хешро пеш барем, – иброз медорад А.Абдурахмонов.

Зиёд сӯҳбат мебояд дошт, то нафареро шинохт, аммо ин имкон ҳеҷ гоҳ ба кас пурра дастрас намерасад. Ростӣ, аз ҳаёту фаъолияти чунин ашхос, амсоли Азизҷон Абдурахмонов боз ҳам бештар ба қалам додан меарзад. Аммо чун вақти қабули шаҳрвандон наздик ва аллакай, қорафтадагон мунтазири ӯ буданд, мо низ ба ҳамсӯҳбати хеш муваффақиятҳо таманно намудем.

Тоҷинисои ЗАЙНИДДИН,
«Тоҷикистон»

ТАНДУРУСТӢ – ДАР МАДДИ АВВАЛ

Андешаҳои сартабиби беморхонаи марказии ноҳияи Рашт, номзади фанҳои тиб
Насриддин Солеҳзода оид ба бурду бохти соҳаи тандурустӣ.

– Дар доираи Паёми навбатии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олӣ дар баробари дигар самту соҳаҳои ҳаётан муҳими ҷомеаи давлат чандин масоили соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли низ мавриди таҳлилу баррасии мушаххас қарор гирифт.

Роҳбари давлат чанд паҳлӯи муҳими соҳаҳои тандурустии мамлакат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолиро ба таври дақиқ таҳлил намуда, аз ҷумла изҳор намуданд, ки “... агар то соли 1991 яъне дар ҳафтаи соли замони гузашта дар мамлакат ҳамагӣ 2862 муассисаву иншооти тандурустӣ бо 52 ҳазору 800 нафар корманд фаъолият дошта бошад, пас дар даврони соҳибистиклолӣ, хусусан дар 25 соли охир 2827 муассисаву иншооти тандурустӣ сохта ба истифода дода шудааст”.

Ҳамчунин Пешвои муаззами миллат дар ин рост бо таваҷҷӯҳ ба далелҳои омӯрӣ қайд намуданд, ки “ҳоло шумораи муассисаҳои тандурустии мамлакат нисбат ба соли 1991 қариб ду баробар зиёд гардида, ба 5116 ва кормандони онҳо ба 79000 расидааст”.

Мавриди зикр аст, ки соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар қатори дигар самтҳои афзалиятноки ҷомеа дар давоми солҳои истиқлолӣ, доиман зери таваҷҷӯҳи Давлату Ҳукумати кишвар ва ҳосатан таҳти назари Сарвари давлат қарор дошта, дар шароити имрӯза бо ҷаҳду талошҳои пайвастаи роҳбарияти олии кишвар имрӯз ба яке аз самтҳои пешрафта табдил ёфтааст.

Ҳоло дар ноҳияи Рашт 6 муассисаи госпиталӣ, 72 муассисаи кӯмаки аввалияи тиббӣ санитарӣ ва як қатор мракҳои соҳавӣ ба аҳолии ноҳия хизматрасониҳои тиббӣ мерасонанд.

Бунёди як бинои сеошёна ва таъмиру тармими беморхонаи марказии ноҳия имрӯз идома дорад. Масъулини сохтмон барои сари вақт ба анҷом расонидани сохтмони мазкур талош доранд.

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия ба масъалаи тарбияи мутахассисон диққати ҷиддӣ медиҳад. Пайваста байни хатмкунандагон қорҳои табиғотӣ бурда мешавад, то эшон дар интиҳоби касб саросема нашавад ва он касбҳоро интиҳоб кунанд, ки қорхонаҳои ноҳия ниёз доранд. Натиҷаи ҳамин аст, ки сол то сол сафи донишҷӯён аз ноҳияи мо рӯ ба афзоиш аст. Теъдоди донишҷӯёне, ки аз ноҳияи Рашт дар муассисаҳои тандурустии Ҷумҳурӣ

таҳсил мекунанд, 119 нафар буда, дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино 94 ва Донишгоҳи тиббии Хатлон 25 нафар мебошанд.

Масъалаи дигаре, ки ҳамеша боиси нигаронист, ин таъмини муассисаҳои тандурустӣ бо табибон мебошад. Таъминотнокӣ бо табибон дар ноҳия ба 9,6 (ба 10 000 ҳаз аҳоли) дар Ҷумҳурӣ бошад ба 20,7 баробар буда, ҳамшираҳои тиббӣ дар ноҳия ба 33,4 (ба 10 000 ҳаз. аҳоли) Ҷумҳурӣ 59,1 баробар мебошад.

Шумораи умумии кормандони соҳаи тандурустӣ дар ҳудуди ноҳия 948 нафарро ташкил медиҳанд. Аз ин шумора 131 нафар табибон, 454 нафар кормандони миёнаи тибб ва 363 нафар дигар кормандон мебошанд.

Аз 948 нафар кормандон 474 (50,0%) нафарашонро занҳо ташкил медиҳанд.

Аз шумораи умумии табибон - занҳо 38 (29,01%) нафар, ва аз кормандони миёнаи тиб бошад, 232 (24,01%) нафарро ташкил мекунанд.

Таъминоти муассисаҳои тиббӣ бо мутахассисони дорои маълумоти олӣ яке аз масъалаҳои аввалиндараҷаи соҳа ба ҳисоб меравад.

Талаботи муассисаҳои сохтори госпиталии ноҳия ба мутахассисони дорои маълумоти олии тиб ба 3 нафар табиби беморҳои руҳӣ -1 нафар, ҷарроҳи асаб-1 нафар, гармдармони 1-нафарро ташкил медиҳад.

Бистарикунонӣ дар сохтори госпиталии ноҳия 2688 нафарро ташкил медиҳад, ки ин дар соли 2022 ба 2783 нафар баробар буд, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 95 нафар кам мебошад.

Дар ноҳия 366 кати бистарӣ фаъолият дорад, ки аз инҳо 206 кат ба беморхонаи марказии ноҳия, 85 кат ба беморхонаҳои минтақавӣ, 60 кат ба беморхонаи байниноҳиявии беморҳои рӯҳӣ ва 15 кат ба шӯъбаи беморҳои сил рост меояд.

Бояд гуфт, ки ба беморхонаи марказии ноҳияи Рашт аз дигар навоҳии Раштонзамин беморонро меоранд ва мо барои табobati тамоми беморон ҷораву табдирҳои зарурӣ меандешем. Дар ин беморхона табибони ҳозирку соҳибтаҷриба ба мардум хизмат мекунанд.

Беморхонаи марказии ноҳия аз 16 шӯъба иборат буда, дорои 206 кати бистарӣ мебошад, ки 239 корманд дар 287,0 воҳиди қорӣ фаъолият доранд.

Дар беморхона ба 417 нафар беморон амалиёти чарроҳӣ гузаронида шуд. Чарроҳии калонсолон 211 (50.5%) нафарро ташкил медиҳад, ки 37 (17.5%) нафар ба таври нақшавӣ, 174 (82.5%) нафар ба таври таъҷилӣ, инчунин чарроҳии кӯдакона 110 нафар, ба таври нақшай 20 нафар (18.2%), ба таври таъҷилӣ 90 нафар (81.8%), осебшиносӣ аз шумораи умуми бистаришудагон 37 – нафар, ба таври таъҷилӣ чарроҳӣ гузаронида шуд ба 3-нафар. Шуъбаи бемориҳои занона аз шумораи умуми бистаришудагон 135 – нафар, амалиёти чарроҳӣ гузаронида шуд ба 29 бемор, ки ба таври таъҷилӣ чарроҳӣ гузаронида шуд ба 11-нафар, нақшавӣ бошад 18 нафар. Инчунин ба 64 бемор амалиёти чарроҳии буриши қайсарӣ гузаронида шуд.

Бистарӣ дар шуъбаи бемориҳои занона 135 ва таваллудхона 1096 нафарро ташкил кардааст. 942 таваллуд дар беморхонаи маркази ба қайд гирифта шудааст, ки ба 64 (6.7%) нафарашон буриши қайсарӣ гузаронида шуд. 72 таваллудро шаҳрвандони дигар ноҳияҳо ташкил медиҳанд, ки ба 11 нафарашон амалиёти чарроҳӣ (буриши қайсарӣ) гузаронида шуд.

Инчунин - бо мураккабиятҳо: эклампсия 1-нафар (с. 2022 – 3 нафар), 17 нафар зан бо презклампсияи вазнин (с. 2022 – 26 нафар), 14 нафар бо презклампсияи муътадил (с. 2022 – 21 нафар), бо хунравии акушерӣ – 7 нафар (с. 2022 – 16-нафар), камхунии вазнин – 12 нафар (с. 2022 – 20 нафар), камхунии миёнавазнин - 24 нафар, дар маҷмӯъ заноне, ки ба ҳолати вазнин бистарӣ шуда, шифо ёфтаанд 74 – нафар (с. 2022 - 125 нафар), ғавти модар 1 нафар (с. 2022 - 1- нафар) бақайд гирифта шудааст.

Пешвои муаззами миллат ба масъалаи тандурустӣ диққати ҷиддӣ медиҳанд ва онро таҳти назорати худ қарор додаанд. Мо табибон дар партваи дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста талош мекунем, ки содиқона ба миллату ватан хизмат кунем. Талош намоем, ки дар қорамон нуқсон набошад. Бо боварӣ гуфта метавонам, ки табибон боз ҳам пайи иҷрои вазифаашон талош хоҳанд кард.

Таснифи Д. ТАЛАБШОҲ

Ба пешвози 90-солагии таъсисёбии Китобхонаи шаҳрии ба номи Абулқосим Лоҳутӣ

МАҲЗАНИ МАЪРИФАТ

Имсол ба таъсисёбии Китобхонаи шаҳрии ба номи устод Абулқосим Лоҳутӣ 90 сол пур мешавад. Имрӯз Китобхонаи марказии пойтахт яке аз ҷойҳои серодам ба шумор меравад. Дар Китобхона одамони касбу кори гуногун, хонандагони мактабҳо, донишҷӯёни донишгоҳу донишқадаҳо, олимону адибон, дилбастагони илму маърифатро дидан мумкин аст. Ҳазинаи китоби Китобхона сол то сол зиёд, гулгашту ободкориҳо афзун мегардад, ки ба хонандагон хуш меояд.

– Мухтарам Аббосалӣ Давлатов Шумо қариб 20 сол боз мешавад, ки дар Китобхонаи шаҳрии ба номи устод А. Лоҳутӣ фаъолият мекунед, альон вазифаи сарварии Китобхонаро ба уҳда доред. Дирӯзу имрӯзи Китобхонаро чӣ тавр шарҳ медиҳед?

– Соли 1933 дар Душанбе аввалин Китобхона дари худро ба

рӯйи хонандагон боз кард. Нахустин китобхоначӣ Раҷабзода буд. Китобхона як хонаи похсагию як каппа дошт. Ҳазинаи китоби китобхона он вақт ҳамагӣ 3 ҳазор нусха китобро ташкил мебуд. Баъдҳо бо ташкил шудани Нашриёти давлатии Тоҷикистон аз ҳисоби нашри китобҳои С. Айний, А. Лоҳутӣ, П. Сулаймонӣ ва дигар адибони тоҷик теъдоди китобҳо бо забони тоҷикӣ афзуд. Пасантар ба Китобхона бинои алоҳида дода шуд ва соли 1973 бинои имрӯзаи Китобхо-

наи шаҳрии ба номи устод А. Лоҳутӣ сохта ва мавриди истифода қарор гирифт. Ҳазинаи китоби Китобхонаи шаҳрӣ бо шуъбаҳои, ки дар навоҳии пойтахт дорад, имрӯз беш аз ним миллион китобро ташкил медиҳад. Китобҳо бо забони давлатӣ, русӣ, англисӣ, арабӣ, форсӣ ва ғайраҳо мебошанд.

Китобхонаи шаҳрии ба номи Лоҳутӣ дар тули фаъолияти худ барои хидмати хуб бобати баланд бардоштани маънавиёти аҳолии пойтахт, хизматрасонӣ ба мардум бо ифтихорномаҳо чун “Китобхонаи беҳтарини шаҳр” ноил гардидааст. Дар Китобхона имрӯз қисме кормандон барои хизмати хубашон унвони Аълочии фарҳанги ҶТ-ро доранд.

– Китобхонаи шаҳрии ба номи А. Лоҳутӣ дар замони Истиқлолияти давлатӣ ба чӣ пешравиҳо ноил гашт?

– Фарҳанги китобдорӣ дар таърихи мо собикаи тӯлонӣ дорад. Дар давлати Сомониён ин фарҳанг густариш ёфта буд. Китобхонаи замони ҳукмронии Сомониён аз ҳама калонтарин ба шумор мерафт. Бояд иқрор шуд, ки дар замони Шӯравӣ асосан китобҳо ба забони русӣ буданд. Таносуби китобҳо нисбат ба забони тоҷикӣ зиёдтар ба назар мерасид. Замони соҳибистиклолӣ баръакс, теъдоди китобҳо ба забони давлатӣ афзуд. Бо нашриётҳои давлатию хусусӣ шартнома баста шуд. Ба муаллифони кито-

бҳо робита барқарор гардид, ки ба китобхона мудом китобҳои худро тухфа менамоянд. Маблағ барои хариди китобҳо аз ҳисоби Ҳукумати шаҳр ба маротиб зиёд карда шуд.

Қобил ба зикр аст, ки барои баланд бардоштани шавқи хондани китоб дар ҷумҳури як қатор озмунҳо аз қабилӣ “Фурӯғи субҳи доноӣ”, “Фурӯғи маърифат”, “Беҳтарин донандаи китобҳои Пешвои миллат”, “Тоҷикистон – кишвари азизи ман” ва ғайраҳо роҳандозӣ карда шуданд, ки ба

зиёд шудани теъдоди хонандагон мусоидат кард.

– Баъзан мешунавем, ки гӯё мақому манзалати китоб ба он дараҷае нест, ки пештар буд, дар ин бора чӣ нуқтаи назар доред?

– Ба ин фикр розӣ шудан наметавонам. Зеро дар назди мардуми мо қадру манзалате, ки китоб дорад, ҳеҷ чиз надорад. Бубинед, то имрӯз ин анънаро нигоҳ дошта, дар зери болини кӯдак ҳатман китоб мемонанд. Ба умеде ки китобхону бомаърифат шавад.

**Шоҳҷони АБДУРАСУЛ,
“Аълоии фарҳанги ҚТ”**

АЗ ДАФТАРИ АФҒОНИСТОН

ҒАМХОРӢ

Дар ёдгории Миси Айнаки вилояти Лугари Афғонистон ҷойи қорам дар соҳаи аз ҳама баланд – сари Кӯҳи Айнак буд, ки нисбат ба ҳамвориҳо пурбарфу сардтар аст. Дигар устодону дӯстон дар домани он ва соҳаҳои дар ҳамворӣ воқеъбуда ҳафриёт мекарданд. Дар зимистони соли аввали қорамон устод Юсуфшоҳ Ёқубшоҳ, ки роҳбари гурӯҳ буданд, меғуфтанд, ки бояд як пӯстини ғафс бигирам, ки агар мабодо бемор шавам, дар ин мулки мардум чӣ қор мекунем? Ман ҳам меғуфтам, дар ин кӯҳ бо ҷунин пӯстине, ки устод меғӯяд, қор карда намешавад.

Рӯзе ҳайати моро барои вохӯрӣ бо вазири маъодин ва петролиум ҷаноби Шаҳронӣ ба Қобул даъват карданд. Ҳамон рӯз бо қадом сабабе вохӯрӣ баргузор нагардиду устод Юсуфшоҳ ҳамаи моро ба дӯкони пӯстинфурӯшии Кӯҷаи Мурғон, ки аврупоӣҳо Cheeken Street ном мегиранд, бурд, ки ҷанде қабл бо фурӯшандаҳои он шинос шуда будааст. (Воқеан, дар дӯконҳои ин кӯча тамоми осори атиқа ва ҳарчӣ аз ҳунароҳои дастӣ аст, пайдо қардан мумкин. Он сиккаҳое, ки дар Ватани мо бо машаққат ба даст меоянд, дар дӯконҳои ин кӯча бо ҷувол рехта шудааст. Ордени Ситораи Сурхи шӯравӣ низ ҳамчунин, бо нархи сад доллар дар фурӯш аст. Хулоса, дар Кӯҷаи Мурғон шири мурғ ҳам пайдо қардан имкон дорад.) Баробари ба дӯкон ворид шудан, моро барои интиҳоби бештар ба тахона тақлиф карданд. Пӯстини дуввум ё сеумро пӯшидам, ки профессор Раҳматшоҳ Маҳмадшоҳ садо кард:

– Тамом, мешавад, мешавад.

Қиматашро пурсидем. Дӯкандор ҳафт ҳазор афғонӣ (баробар ба ҳафсад сомони мо) гуфту илова қард, ки ин хубаш ҳаст ва арзон нахоҳад шуд.

Ҳангоми сафар аз Миси Айнак ба Қобул қадоме аз ҳамроҳонам ба ман эрод гирифта буд, ки вақти харид қадом нархеро гӯянд, зуд пардохт мекунӣ, ки дӯкандоронро ин хуш намеояд. Бо мардуми ин кишвар агар дурудароз савдо бикунӣ, вақташон хуш мешавад ва молро арзон мегириӣ. Боз ҳам ба нарху наво қор нагирифтам. Яке аз ҳамроҳон, ки гуфти гапо арзон қардани молро дӯст медошт, нархро якбора ба шаш ҳазору дусад поён овард, вале фурӯшанда аз шаш ҳазору ҳаштасад поён наметавард.

Дӯкандор дид, ки намешавад тасмимро ба устод Юсуфшоҳ ҳавола қард, то устод ҳар қиматеро гӯяд, розӣ хоҳад шуд. Устод, ки аз мо хотирҷамъ шуда буду барои ҳудаш пӯстин интиҳоб мекард, бепарвоёна гуфт:

– Мешава, созай, бдеш ҳаму шаш ҳазору ҳаштасадро, – ҳатто тарафи мо нигоҳ накарда.

ТҶМОР

Дар ёдгории Миси Айнак дар баробари дигар бостоншиносон чанд тан аз кормандони Академияи улуми Афғонистон ҳам кор мекарданд. Устод Андарибӣ, тоҷики зодаи вулусволии Андариби вилояти Бағлон аз ҳамин ҷумла буд. Ў дар миёни олимони бо серҳаракатӣ ва хушгӯҳои худ фарқ мекард. Ва аз омадани гурӯҳи мо табъаш хеле болида шуда буд ва зуд-зуд ба назди мо омада ҳаргуна киссаҳо мекард. Боре чунин кисса карда буд:

– Рӯзе аз роҳи деҳаи Вариҷӣ вилоят як домуллои донишманди маъруф савори асп мегузарад. Зане, ки дар бисоташ як гови хеле лоғару камшир дорад, омадани домуллоро шунида, сари роҳаш мебарояд ва хоҳиш мекунад, ки барои говаш тӯморро диҳад, ки шираш афзун шавад. Домулло аз печи дастори бузургаш қаламу қоғаз гирифта, тӯмор навишта, ба дасти зан медиҳад. Соҳиби гов пас аз сипарӣ шудани як муддат, чун мебинад, ки гов на фарбеҳ мешавад на сершир, тӯморро назди як одами чашми хатдор мебарад. Ў тӯморро боз мекунад. Домуллои шӯхтабиат дар он чунин навишта будааст:

*Гови зани Вариҷӣ,
Шир диҳад ба ман чӣ,
Шир надиҳад ба ман чӣ.*

«МОҲИЧА»¹

Моҳҳои аввали кор дар Тарҳи байналмилалӣ Миси Айнак ду нафар аз устодон барои кадом коре Кобул рафтанд. Вақте ки бегоҳ баргаштанд, хотирашон хеле болида буд. Дахонро мазза дода, батақдор мегуфтанд, ки онҳо дар Кобул «Моҳича» хӯрдаанд.

Чанде баъд ин устодон боз ба Кобул рафтанд, вале ин дафъа як бонуи ҳамкор бо орзуи моҳичахӯрӣ ҳамроҳашон рафт. Бону пас аз анҷоми корҳоиашон пофшорӣ мекунад, ки то моҳича нахӯрад, ба Лугар, яъне ба ҷойи зисту ҷойи қорамон барнамегардад. Ин пешниҳод бо қаноатмандӣ қабул мешавад. Чун дар тарабхонае ин ғизоро ба наздашон табақи ошро мегузоранд, бону эътироз мекунад:

– Шумо гуфтен моҳича меҳӯрем, о моҳичахӯш ку?

Воқиян, дар ин кишвар анвоъи гуногуни ғизои лазиз мепазанд, ки яке дупиёза, дигаре моҳича ном доранд. Моҳича ин ҳамин оши палави тоҷикӣ, вале ба ҷойи гӯшт онро бо почай буз ё гӯсфанд мепазанд, ки аз ғизоҳои болаззати мардуми ин кишвар аст.

Ҷумъахон САИИДАЛӢ

1. Мушаки соки пойро моҳича мегӯянд, номи хӯрок ҳам аз ҳамон аст.

МУНДАРИҶА

Пешдомани Кова.....	2
Ахбори расмӣ	3
Ғолибони озмуни «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» муайян гардиданд.....	9
Китоб дӯстонро чамъ овард.....	12
Парчами давлатӣ – муҳимтарин нишонаи давлатдорӣ	13
Парчами миллӣ рамзи давлатдорист!	15

Арбобзани ҷамъиятиву давлатӣ.....	15
Рӯзи нур.....	17
Мубориза бо коррупсия кори умумихалқист!.....	22
Шоири ватансаро	24
Соҳиби дили бузург	27
Нақҳате аз домони кӯхистон.....	30
Тандурустӣ – дар мадди аввал.....	32
Махзани маърифат.....	33
Аз дафтари Афғонистон	34

2024

ЯНВАР

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ФЕВРАЛ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

МАРТ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АПРЕЛ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

МАЙ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ИЮН

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ИЮЛ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АВГУСТ

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

СЕНТЯБР

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ОКТАБР

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

НОЯБР

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ДЕКАБР

дш	сш	чш	пш	чш	шн	як
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ОБУНАШАВӢ БА МАЧАЛЛАИ «ТОҶИКИСТОН» БАРОИ СОЛИ 2024 ИДОМА ДОРАД!

«Тоҷикистон» ягона маҷаллаи ҷамъиятию сиёсӣ ва иҷтимоию фарҳангии кишвар мебошад, ки дар давоми сол 6 маротиба ба таъъ мерасад. Маблағи солонаи обуна бо назардошти хидмати «Почтаи Тоҷикистон» 114 сомониро ташкил медиҳад, ки онро тариқи нақдӣ ё ғайринақдӣ мустақиман ба суратҳисоби бонкии идораи маҷалла гузаронидан мумкин аст. Обунапулии маҷаллаи «Тоҷикистон» дар ҳамаи шуъбаҳои алоқаи шаҳру навоҳии мамлакат қабул карда мешавад.

Индекси обуна: 77670. С/ҳ. 20202972754100102000. Ҳ/к. 20402972316264.

БИК 350101626. РМА 010005339. Шуъбаи 02 БДА ҶТ «Амонатбонк», шаҳри Душанбе.

Телефонҳои барои тамос: 233-64-51, 905-75-65-25. E-mail: md.tojikiston@mail.ru